

Afgørelser – Reg. nr.: 02864.00

Fredningen vedrører: Linding Å

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 23-03-1965

Fredningsnævnet 01-10-1962

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

23/3-1965

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1965, den 23. marts, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1623/62 vedrørende fredning af Linding å.

I den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds den 1. oktober 1962 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 13. februar 1962, jfr. supplerende skrivelse af 8. august 1962, har Danmarks Naturfredningsforening fremsat begæring om fredning af Linding å og samtlige tilløb til åen. Foreningen har påberåbt sig begge led i naturfredningslovens § 1, stk.

Der er ikke tale om nogen arealfredning, hvad man blot har forbeholdt sig senere at fremsætte begæring om, men foreningen har under nærværende sag påstået følgende fredningsbestemmelser fastsat for åen og dens tilløb:

1. Ændringer af det naturlige løb såsom al regulering og sænkning af vandstanden skal ikke være tilladt.
2. Opstemning udover, hvad der praktiseres i henhold til gældende og hjemlede tilladelser, skal ikke være tilladt.
3. Bortledning eller oppumpning af vand skal ikke måtte finde sted uden fredningsnævnets tilladelse.
4. Al forurening af vandet, herunder også afløb fra brunkulslejer, skal være forbudt.
5. Dambrug skal ikke måtte anlægges ved åen og ikke uden fredningsnævnets tilladelse ved tilløbene, hvilket også skal gælde dambrug

der forsynes med boringsvand og har afløb til åen eller dens tilløb.

Der er under sagen udarbejdet et kort udvisende, hvilke arealer der med hensyn til afvanding vil kunne blive berørt af en fredning som den begærede, og lodsejerfortegnelser over ejendomme, der på en eller anden måde må antages at kunne blive berørt af fredningen. Endvidere er fremlagt fotokopier af matrikelkort.

Sagen drejer sig herefter om et område formet som en uregelmæssig firkant med yderpunkterne Stauskjær i sydvest, Malle i nordvest, Gårde i nordøst og Linding ås udløb i Varde å i sydøst. Betegnelsen Linding å anvendes helt oppe fra Lervad i nord, men andre tilløb, såsom Kirkevad bæk (Gunderup bæk), Stokbæk og Skærbæk tilfører i hvert fald tilsammen lige så meget vand som den nordre del af Linding å. På strækningen fra omkring Lindinggård til udløbet i Varde å har Linding å et stærkt bugtet forløb i en ret bred ådal med enge og ved siderne tildels kratbevokste skrænter. Åen har et ret frisk fald og er ret klar.

Der har i sagen været afholdt møder den 28. juli og 24. september 1962, og fredningsnævnet har besigtiget lokaliteterne. På møderne har så at sige alle lodsejere, sognerådsrepræsentanter og andre interesserede udtalt sig imod en fredning. Dette gælder i særdeleshed nogle, der har planlagt oprettelse af dambrug ved åen. Det er således ikke lykkedes at nå frem til nogen overenskomst om hel eller delvis fredning mod forligsmæssigt vederlag.

Det gøres fra Naturfredningsforeningens side gældende, at særlig de nederste 3-4 km af Linding å er af meget stor landskabelig skønhed, ikke mindst på baggrund af åens beliggenhed i Vestjylland, og at der er knyttet såvel fiskeribiologiske som videnskabelige

interesser til bevarelse af forholdene, som de er, samt at naturforholdene især vil ændres radikalt, hvis dambrug oprettes. For at have hånd i hanke med det vand, der tilføres åen, og navnlig undgå spildevand og udfældning af okker, er det imidlertid nødvendigt også at frede alle åens tilløb, og eventuelle dambrug ville ikke kunne undgå at bevirke forureninger eller i hvert fald øge vandets næringsindhold, ligesom fiskenes passage ville blive hæmmet.

Det fremgår, at der ved landvæsensnævnskendelse af 27. april 1962 er givet et interessentskab bestående af baron C. Rosenørn-Lehn, Nørholm, og fiskemester Hans Nørgård, Sig, tilladelse til oprettelse af et dambrug på matr.nr. 1a, Nørholm Hovedgård, 5a, 6a og 11, Yderik, Torstrup sogn, og i den forbindelse til anbringelse af et stemmeværk ca 1.400 meter oven for Lindingbro, således at Linding å ved dambruget forlægges uden om dette. Dambruget er endnu ikke etableret, hvorved bemærkes, at foreløbig bekendtgørelse om nærværende fredningssag indrykkedes i Statstidende den 19. februar 1962. Under fredningssagen har landinspektør Dahl Christensen, Varde, der har projekteret nævnte dambrug, forklaret, at vandopstuvningen kun vil strække sig over knap 1 kilometer opad, og at åens løb iøvrigtmå antages at kunne bevare sin karakter.

Desuden har fiskekesportør Edv. Meyer, Sig, og fiskeeksportør Tage Bruhn, Nordenskov, gjort forberedelser til anlæg af dambrug henholdsvis ved Yderik bro og ud for Lindinggård.

Ejerer af lodder, der støder op til åen eller har afløb til denne eller dens tilløb, har særlig henvist til ulemperne ved ikke frit at kunne dræne deres mere eller mindre vandlidende jorder, aflede deres spildevand og tappe vand til kunstig markvanding.

Naturfredningsrådet har i skrivelse af 19. juli 1962 anbefalet fredningens gennemførelse som af Naturfredningsforeningen begært, idet rådet må anse Linding å, der i sig forener undervisningsmæssige og naturvidenskabelige værdier med stor landskabelig skønhed, som et fredningsegnet eksempel på en dansk naturligt forløbende å, idet man særligt fremhæver strækningen fra Hornelund til udløbet i Varde å. Det nævnes i rådets skrivelse, at man i åen finder den ellers meget sjældne skærmpolante *Oenanthe fluviatilis* og af fisk bl.a. Stalling og Strømskalle.

Efter alt foreliggende vil fredningsnævnet ikke forkaste, at der er knyttet videnskabelige interesser til bevarelsen af Linding å og åens tilløb.

Nævnet er imidlertid af den opfattelse, at åens umiddelbare skønhedsværdi træder i forgrunden ved fredningsspørgsmålets afgørelse, og nævnet føler sig deruden ikke overbevist om, at en normal fortsættelse af den landbrugsmæssige udnyttelse af jorderne ved tilløbene - og større intensitet kan næppe påregnes - skulle betyde en fare for åens karakter nu mere end tidligere, i hvilken henseende også vandløbslovgivningen skulle give en vis sikkerhed, hvorhos et dambrug skønnes ikke nødvendigvis at ville ødelægge åens fauna eller flora.

Idet nævnet herefter finder en fredning af den mest karakteristiske del af Linding å ønskelig, beslutter nævnet, at der vil være at iværksætte fredning af den del af Linding å, der strækker sig fra det sted, hvor Stokbæk udmunder i åen, til dens udløb i Varde å, men ikke oven for dette sted og ikke med tilløb, således f.eks. heller ikke tilløbet Skærbæk, skønt dette er temmelig vandrigt

Nævnet mener også at måtte gøre den begrænsning i fredningen, at denne ikke skal hindre oprettelsen af det allerede godkendte dambrug. Om mere end eet dambrug bør kunne anlægges, må afhænge af fremtidens erfaring. Endelig skønnes fredningsbestemmelsernes rækkevidde at kunne uden fare begrænses noget i forhold til begæringens ordlyd, således som det fremgår af de nedenfor anførte regler for fredning.

Den strækning af Linding å, der efter det anførte vil være at frede, forløber langs følgende matrikelsnumre:

I Horne kommune:

26	Rotbøl	(Karen Sørensen og Jens Chr.Jensen)
15 <u>a</u>	-	(Jens Larsen)
11 <u>b</u> , 14 <u>a</u>	-	(Magnus Nielsen)
24	-	(Graves Sørensen)

I Tistrup kommune:

2 <u>d</u>	Snorup	(Niels P.Hansen)
2 <u>f</u>	-	(P.Gregersen)

I Torstrup kommune:

1 <u>b</u> , 12 <u>b</u> , 13, 17	Nordre Del	(Vilh.K.Sørensen)
3 <u>a</u> , 12 <u>c</u>	- -	(Søren C.C.Andresen)
3 <u>c</u>	- -	(Åge Mortensen)
15 <u>b</u>	- -	(fru Ingeborg Olesen)
16	- -	(Jørgen M.Christensen)
1 <u>a</u>	- -	(J.C.Laugesen)
1 <u>g</u> , 12 <u>a</u>	- -	(Frede H.Hansen)
8 <u>a</u>	Yderik	(Th.Ø.Horsbøll)
1 <u>a</u> , 10 <u>a</u>	-	(Kr.Th.Lauridsen)

<u>2a</u>		Yderik	(Chr. J. Anthonsen)
<u>9a</u>		-	(Alfred K. Terkildsen)
<u>7a</u>		-	(Terkild K. Terkildsen)
<u>6a</u>		-	(Jens Albert Kristensen)
<u>5a</u>		-	(Peder Lauridsen)
<u>11</u>		-	(Preben Vestergård)
<u>1c</u>	Torstrup Præstegård		(Henry Mortensen)
<u>lat, lh</u>	-	-	(Poul Verner Tarp)
<u>1b</u>	-	-	(Magnus Tarp)
<u>1r</u>	-	-	(C. Rosenørn-Lehn)
<u>20</u>		Sig	(C. Rosenørn-Lehn)
<u>1a, 1b, 1c</u>	Nørholm Hovedgård		(C. Rosenørn-Lehn).

Fredningen vil i medfør af naturfredningslovens § 16 kunne tinglyses på fornævnte matrikelnumre.

Under sagen er nedlagt forskellige erstatningspåstande.

Lodsejere i Horne kommune har påstået sig tilkendt ialt 604.214 kr., lodsejere i Tistrup kommune ialt 76.800 kr. og Horne sogneråd 7.416 kr., men som følge af de i forhold til fredningsbegæringen gjorde geografiske begrænsninger må disse krav ialt væsentligt bortfalde, jfr. senere om de enkelte ejere af foranførte matrikelnumre i Horne og Tistrup kommuner. Også de krav, der er fremsat af de lodsejere i Torstrup kommune, som vedrører Skærbæk, andragende ialt 86.150 kr., må bortfalde. Endelig må også en af det tilladte dambrugsinteressentskab nedlagt principal erstatningspåstand og et af gårdejer H.J.Frahm, Linding mølle, fremsat krav af tilsvarende grunde bortfalde.

Tilbage står at tage stilling til følgende erstatningskrav:

1. fra Linding-å dambrug (C.Rosenørn-Lehn og Hans Nørgård) 37.500,00 kr.
for forsinkelse med dambrugets igangsætning.
2. fra fiskeeksportør Edv. Meyer, Sig, 3.825,00 kr.
for udgifter til projektering af dambrug ved Yderik bro samt et betydeligt beløb efter nævnets skøn for tabt fortjeneste ved ikke at kunne oprette dette dambrug.
3. fra fiskeeksportør Tage Bruhn, Nordenskov, 500,00 kr.
for udgifter til foreløbige undersøgelser med henblik på anlæg af dambrug ud for Lindinggård samt et beløb for spildt ulejlighed og tabt fortjeneste efter nævnets skøn.
4. fra gårdejer Frede Hansen, Olling, 8.248,50 kr.
fra gårdejer Chr. Anthonsen, Yderik, 12.690,00 kr.
fra gårdejer Søren Andresen, Lindinggård, 25.000,00 kr.
fra gårdejer Vilh. Sørensen, Olling 4.500,00 kr.
alt for salg af jord til dambrug, hvilke salg som betingede af tilladelse til oprettelse af dambrug må annulleres
5. fra lodsejere ved Linding å i Torstrup kommune ialt 110.250,00 kr.
hvilket beløb, specificeret for hver enkelt ejendom, er opgjort i samråd med Ribe amts vestre landboforeninger og er baseret på 4 forskellige satser, alt efter, i hvilken grad de pågældende arealer er afhængige af en vand-

standssenkning, som fremtidig, når regulering af Linding å ikke må ske på den omhandlede strækning, må anses udelukket.

Til disse erstatningspåstande bemærker fredningsnævnet:

- ad 1: Idet det ikke er nærmere dokumenteret, hvornår Linding å Dambrug kunne have påbegyndt rentabel drift, såfremt fredningssag ikke var rejst, jfr. naturfredningslovens § 10, stk. 1 in fine, skønnes der ikke at foreligge tilstrækkelig sikkert grundlag for erstatningspligt over for det pågældende interessentskab.
- ad 2, 3 og 4: Idet det får henstå som usikkert, hvorvidt de heromhandlede to dambrug før eller senere vil kunne tillades oprettet (både i forhold til landvæsensnævnet og fredningsnævnet), eller hvorvidt de økonomisk kan realiseres vil der ikke i nærværende sag kunne tilkendes noget erstatningsbeløb, men de pågældendes krav vil være forbeholdt til en eventuel senere sag for fredningsnævnet.
- ad 5: Det findes at måtte lægges til grund, at de ud til den fredede strækning af Linding å stødende ejendomme og tildels de bag disse liggende jorder vil tabe i handelsværdi og på længere sigt også i brugsværdi som følge af den iværksatte fredning, hvorved bemærkes, at de oven for Linding-å Dambrug værende lodsejere under landvæsensnævns sagen afstod fra erstatning med forbehold for senere ulemper. Idet den af lodsejerne foretagne erstatningsberegning i princippet findes at kunne følges, men således, at nævnet har ment skønsmæssig at måtte afrunde de krævede erstatningsbeløb nedad, og at der

forsåvidt angår baron C. Rosenørn-Lehn er foretaget en særlig reduktion som følge af, at han ved oprettelsen af Linding-å Dambrug selv til en vis grad har vanskeliggjort afvandingen af sine jorder, vil der være at tilkende nedennævnte lodsejere de udfør hver enkelt nedenfor angivne erstatningsbeløb. Det tilføjes, at ikke andre i ejendommene berettigede end disses ejere har fremsat erstatningskrav, og at en anmodning om en undtagelsesbestemmelse for Ribe Amts Vejvæsen ikke findes at burde imødekommes.

Udover, hvad der følger af det foran under 5 anførte, vil der ikke i sagen være at tilkende nogen erstatninger."

Konklusionen er sålydende:

"Der bør iværksættes fredning af den del af Linding å, der strækker sig fra det sted, hvor Stokbæk udmunder i åen, til åens udløb i Varde å, hvilken strækning forløber langs matrikelnumrene 26, 15a, 11b, 14a og 24, Rotbøl by, Horne sogn, 2d, og 2f, Snorup by, Tistrup sogn, samt af Torstrup sogn, 1b, 12b, 13, 17, 3a, 12c, 3c, 15b, 16, 1a, 1g og 12a, nordre del, 8a, 1a, 10a, 2a, 9a, 7a, 6a, 5a og 11, Yderik by, 1c, 1at, 1h, 1b og 1r, Torstrup Præstegård, samt 1a, 1b og 1c, Nørholm Hovedgård, og 20, Sig, men herudover bør den fremsatte fredningsbegøring ikke tages til følge.

Foruden at fredningsnævnet for Ribe amt forbeholder sig at foranledige påtale af mulige overtrædelser af vandløbslovgivningen i området omkring Linding å, indebærer den iværksatte fredning, at der for såvidt angår den fornævnte fredede strækning af Linding å ikke uden fredningsnævnets godkendelse må foretages

ændring af åens frie løb, uddybning eller overhovedet nogen regulering af åen, sænkning af åens vandstand, bortledning eller op-pumpning af åens vand, opstemning af vandet, hvorhos der specielt ikke uden nævnets tilladelse må oprettes dambrug på nævnte strækning udover det ved landvæsensnævnskendelse af 27. april 1962 til-ladte Lindingå Dambrug. Opførelse af skure, bygninger m.v. i den fredede ådal og dennes skrænter udover til landbrugsmæssige formål kræver nævnets samtykke.

Der bør i erstatninger for den iværksatte fredning udbe-
tales følgende beløb:

<u>lb.nr.:</u>		
x) 1a	til Karen Sørensen, Hornelund,	100 kr.
1b	- Jens Chr. Jensen, Rotbøl,	100 kr.
2	- Jens Larsen, Rotbøl,	300 kr.
3	- Magnus Nielsen, Rotbøl,	600 kr.
4	- Graves Sørensen, Rotbøl,	3.000 kr.
5	- Gunnar Søndergård, Rotbøl,	1.000 kr.
5a	- Niels P.Hansen, Olling,	3.000 kr.
6	- Peder Gregersen, Olling,	1.700 kr.
7	- Vilhelm K.Sørensen, Olling,	12.000 kr.
8	- Søren C.C.Andresen, Lindinggård,	6.000 kr.
9	- Åge Mortensen, Linding,	5.000 kr.
10	- Ingeborg Olesen, Firhøj,	600 kr.
12	- Jørgen M. Christensen, Ounbøl,	600 kr.
13	- Jens Chr. Laugesen, Olling,	6.000 kr.
14	- Frede H.Hansen, Olling,	3.000 kr.
15	- Therkild Horsbøl, Yderik,	5.500 kr.

x) nummereringen foretaget af Overfredningsnævnet.

16	til Kr. Th. Lauridsen, Yderik,	5.000 kr.
17	- Kr.J.Anthonsen, Yderik,	6.500 kr.
19	- Alfred K.Terkildsen, Yderik,	5.000 kr.
20	- Terkild K.Terkildsen, Yderik,	5.000 kr.
21	- Jens Albert Kristensen, Yderik,	5.000 kr.
22	- Peder Lauridsen, Yderik,	5.000 kr.
22a	- Kr. K.Kristensen, Yderik,	1.500 kr.
24	- Henry Mortensen, Torstrup,	2.000 kr.
25	- Poul Verner Tarp, Lindingbro,	1.200 kr.
25a	- Magnus Tarp, Lindingbro,	900 kr.
23	- Preben Vestergård, Ounbøl,	100 kr.
26	- C. Rosenørn-Lehn, Nørholm,	10.000 kr.

Iøvrigt bør det offentlige for de fremsatte erstatningskrav i denne sag fri at være.

Erstatningerne udredes af Statskassen, Ribe Amtsfond og de i Ribe amt beliggende købstadkommuner overensstemmende med de i naturfredningslovens § 17, stk. 1, nærmere angivne regler."

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, hvorhos den er indanket af Danmarks Naturfredningsforening med påstand om, at fredningen udvides til det for nævnet påståede omfang - hele Linding å med tilløb - samt af gårdejer Magnus Linding Nielsen, hvis erstatning i kendelsen er opført med et for lille beløb. Endvidere har Ribe amtsråd henstillet, at erstatningsudgiften udredes af statskassen med 9/10.

Overfredningsnævnet har den 9. april 1963 besigtiget den fredede å med tilstødende arealer og har forhandlet med de ankende, med repræsentanter for det stedlige lodsejerudvalg, for Horne, Tistrup og Thorstrup sogneråd, Ribe amts vestre landboforening, Hedeselskabet, Ribe amtsråd og amtsvejinspektorat, Naturfredningsrådet, samt I/S Lindingå dambrug repræsenteret ved landsretssagfører Alstrup Sørensen, Esbjerg.

Naturfredningsforeningens repræsentant begrænsede foreningens påstand således, at Linding å tilstandsfredes - med udelukkelse af dambrug - op til Lervad, ca. 3 km nord for den af nævnet vedtagne grænse, medens tilløbene på strækningen - bortset fra Skærbæk - fredes i en strækning af 1 km fra udløbet i åen.

Fra lodsejernes side ønskedes kendelsens forbud mod kunstig vanding med åvandet ophævet, idet sådan vanding netop på disse egne var af særlig stor betydning.

Amtsvejvæsenet påstod sig kendt berettiget til at foretage en påkrævet regulering og forlægning af amtsvejen over Linding å uden hensyntagen til fredningen. Amtsvævæsenet henvistes til at følge den i naturfredningslovens § 9 foreskrevne fremgangsmåde.

Landsretssagfører Alstrup Sørensen påstod kendelsen stadfæstet eller, såfremt Lindingå dambrug blev forhindret ved fredningen, interessentskabet tilkendt en erstatning for tabt fortjeneste på ialt 200.000 kr., hvori var inkluderet et erstatningsbeløb på ialt 14.700 kr. til 3 sælgere af jord til dambruget. I mangel af forlig ønskedes erstatningen fastsat ved taksation under medvirken af dambrugskyndig bistand.

Det blev på mødet fastslået, at åens regulativmæssige bundbredde ikke på noget sted udgjorde 4 meter, jfr. naturfredningslovens § 25, stk. 4.

Overfredningsnævnet kan med de af nævnet anførte grunde tiltræde, at åløbet fredes på den i kendelsen nævnte strækning - fra åens udløb i Varde å og op til Stokbæk - men finder, at det - også under hensyn til stedets undervisningsmæssige og videnskabelige interesse samt ådalens hele karakter og beliggenhed - er af værdi i videre omfang at bevare dette naturligt afgrænsede ålandskab i dets nuværende uberørte tilstand. Overfredningsnævnet har derfor vedtaget at udvide fredningen til at omfatte arealerne langs åen fra Linding bro til Stokbæk i en samlet bredde af fra 150 m til 300 m. Konsulenten i naturfredningssager har herefter afstukket fredningsgrænserne, der i reglen følger overkant af skrænt, hvor sådan findes, og har udfærdiget kort af 9/10 1963 over det ca. 106 ha store fredningsområde. Dette kort er, tilligemed nedennævnte fredningsservitut, tilsendt lodsejerne med Overfredningsnævnets skrivelse af 29. oktober 1963. Det til nærværende kendelse knyttede kort svarer i alt væsentligt til kortet af 9/10 1963. Ændringerne er foretaget på grundlag af det under taksation/^{en}fremkomne og er nævnt nedenfor under gennemgangen af de enkelte lodsejeres forhold.

For åen og den fredede ådal gælder herefter følgende bestemmelser:

"Enhver ændring eller regulering af åens nuværende forløb,

herunder opstemning, uddybning, vandstandssænkning m.m. må ikke finde sted, ligesom der ikke må oprettes dambrug ved det fredede åløb. Dog skal det - under iagttagelse af vandløbslovgivningens regler - være tilladt at anvende åens vand til kunstig vanding (markvanding) med en indtagning på højst 40 % af sommermånedernes minimumsvandføring, hvilket efter målinger over vandføringen ved åens udløb for tiden kan anslås til 40 % af 400 l/sek. eller 160 l/sek.

De fredede arealer langs åen skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand og må kun benyttes til landbrug. Tilplantning udover eksisterende beplantning må ikke finde sted. Skrænterne langs åen må ikke afgraves, og de her forekommende egekrat må ikke afdrives. Bebyggelse, der er nødvendig til sædvanlig landbrugsdrift, er tilladt med nævnets godkendelse, hvorimod al anden bebyggelse, opstilling af boder, skure eller skæmmende indretninger iøvrigt ikke er tilladt.

Der må ikke uden nævnets godkendelse anbringes master i den fredede ådal."

De af fredningen berørte ejendomme er angivet nedenfor under lb.nr. 1 - 26, hvor tillige er opført størrelse af fredet areal og ejerforhold.

Vedrørende erstatningerne.

Med fiskemester Tage Bruhn, Nordenskov, og fiskeeksportør Eduard Meyers enke, repræsenteret af landsretssagfører P. J. Pedersen Varde, er der i anledning af, at fredningen hindrer oprettelse af

påtænkte dambrug ved Lindinggård og Yderik bro, opnået forlig om betaling af erstatning for positive udgifter til projektering m.v. samt ulempe med ialt kr. 1.200- til fiskemester Tage Bruhn og kr. 5.095- til fiskeeksportør Meyers enke.

Overfredningsnævnet har ikke iøvrigt ment at kunne fremsætte erstatningstilbud for den vedtagne fredning, hvorfor man har anmodet den i henhold til naturfredningslovens § 20 nedsatte taksationskommission om at fastsætte erstatningerne for pålæg af frednings-servitutten, som ovenfor gengivet, samt på grundlag af kortet af 9/10 1963.

Taksationskommissionens besigtigelse fandt sted den 25. og 26. juni 1964, hvorunder lodsejerne bistået af lodsejerlauget og den stedlige landboforening fremsatte krav om yderligere erstatning for arealfredning. Landsretssagfører Alstrup Sørensen påstod dambrugs-interessentskabet tilkendt en erstatning på 100.000 kr. - svarende til differencen mellem dambrugets handelsværdi og anskaffelsespris. Baron Rosenørn-Lehn påstodes tilkendt kr. 41.850- i erstatning for arealfredning og for de under lb.nr. 21, 22 og 23 opførte lodsejere påstodes erstatning for mistet fortjeneste ved salg af jord til Lindingå dambrug på ialt 14.700 kr. foruden arealfredningserstatning.

Taksationskommissionen har ved bedømmelse af afvandingsforhold og dambrugsmuligheder antaget amsvejinspektør A. Eltons, Viborg, og fiskeriejer Tage Poulsen, Vejen, som teknisk sagkyndige. Fastsættelse af de nedenfor nævnte erstatninger er ifølge kommissioner bemærkninger foretaget under hensyntagen til de af amsvejinspektør Eltons i en erklæring af 7. oktober 1964 meddelte oplysninger, hvorefter rationel afvanding af arealerne langs åen næppe kan opnås på stræk-

ningen fra udløbet i Varde å til 1600 m op langs åløbet - omtrent på det sted, hvor Lindingå dambrug var projekteret - hvorimod afvanding af arealerne oven for dette sted vel teknisk er mulig, men økonomisk meget vanskeligt gennemførlig, da det areal, der vil få gavn af afvandingen, er så relativt lille, at prisen pr. arealenhed vil blive langt større end sædvanlig. Endvidere oplyses det i erklæringen, at afvanding af arealerne ved Ollingbæk - matr.nr. 1c, Thorstrup sogns ndr. del, og 5g, Snorup - i nogen grad vil blive forhindret ved et forbud mod uddybning af Linding å.

Taksationskommissionen har herefter fastsat erstatningerne med de nedenfor anførte bemærkninger således:

<u>lb.nr.</u>	<u>matr.nr.</u>	<u>ejerlav</u>	<u>sogn</u>	<u>fredet i ha</u>	<u>ejer</u>	<u>erstatning i kr.</u>
1a	26	Hornelund & Rotbøl	Horne)		Karen Sørensen	100
	(fælleslod))	0,1	&	
1b	26	-	-)		Erik Agersnap	100
2	15a	-	-	0,1	Ejvind Thorlund Jepsen	100
3	11b,14a,14b	-	-	3,1	Chr. Andreasen	3.100
4	15b,24, 20	-	-)			
		Sognets ndr.del	Thorstrup)	1,9	Graves Sørensen	2.000
5	11a	Rotbøl	Horne	1,2	Gunnar Søndergaard	1.200
6	5g	Snorup	Tistrup		Peder Gregersen	2.000
	1i	Sognets ndr.del	Thorstrup)	0,7		
6a	1c 2d	- Snorup	- -	0,3	Ove Leth - -	1.700 0

Matr.nr.5g er beliggende uden for fredningsområdet, men værdiforringes ved fredningsforbud mod uddybning af åen, jfr. det ovenfor anførte om afvandingsforholdene langs Ollingbæk. Ejeren er enig i, at matr.nr. 2f, Snorup, der er nævnt i fr.nævnets kendelse, ikke berøres af fredningen.

Matr.nr.1c er fejlagtigt udeladt på kortet af 9.10.1963, men arealfredes på den del, der ligger mellem åen og flugten af skellet mell.matr.nr.1i og 1b ibd. Vedr. restarealet af 1c henvises til det for 5g Snorup anførte. For 2d - belig-

<u>lb.nr.</u>	<u>matr.nr.</u>	<u>ejerlav</u>	<u>sogn</u>	<u>fredet i ha</u>	<u>ejer</u>	<u>erstatning i kr.</u>
6a	fortsat:					gende udenfor det fredede - vil der ikke være at yde nogen erstatning, da dette matr. nr. ikke berøres af forbudet mod uddybning af Linding å.
7	1b, 12b, 13, 17	Sognets ndr.del.	Thorstrup	11,7	Vilhelm K. Sørensen	12.000
8	3a, 12c (Lindinggård)	-	-	6,0	Søren C.C. Andresen	6.000
9	3c	-	-	5,0	Aage Mortensen	5.000
10	15b	-	-	0,3	Ingeborg Olesen	300
11	1d	-	-	2,5	Folke Pedersen	2.500
12	16	-	-	0,3	Jørgen M. Christensen & Kristine M. Christensen	300
13	1a	-	-	4,9	Jens Chr. Laugesen	5.000
14	1g, 12a	-	-	2,5	Frede H. Hansen	2.500
15	8a	Yderik	-	4,3	Therkild Horsbøl	4.300
						Fredningsgrænsen i h.t. kortet af 9.10.1963 ændres i det syd-østlige hjørne fra forløb langs foden af skrænten til forløb langs overkant af skrænt.
16.	1a, 1b, 10a 14	Sognets ndr.del.	-	5,3	Kristen Th. Lauridsen	5.300
	3d, 2b	Thorstrup Præstegård	-			
17.	2a	Yderik	-	6,0	Chr. J. Anthonsen	6.000
						Fredningsgrænsen i h.t.

<u>lb.nr.</u>	<u>matr.nr.</u>	<u>ejerlav</u>	<u>sgn</u>	<u>fredet i ha</u>	<u>ejer</u>	<u>erstatning i kr.</u>
17	fortsat:					kort af 9.10.1963 ændres fra at forløbe langs foden af skrænten til at følge overkanten af skrænten udfør matr.nr. <u>1a</u> , <u>10a</u> .
18	<u>3c</u>	Thorstrup præstegaard	Thorstrup	1,0	Martin Jørgensen Thomsen	1.000
19	<u>9a</u>	Yderik	-	3,3	Alfred K. Therkildsen	3.300
20	<u>7a</u>	-	-	8,2	Terkild Therkildsen	8.200
21	<u>6a</u>	-	-	3,3	Jens A. Kristensen	10.300 Af beløbet, der vil være at forrente fra den 27.4.1962, da Lindingå dambrug blev endeligt godkendt af landvæsensnævnet, udgår 7.000 kr. erstatning for tab ved ikke at kunne sælge jord til dambruget.
22	<u>5a</u>	-	-	3,4	Peder Lauridsen	11.300 Af beløbet, der vil være at forrente fra den 27.4.1962, da Lindingå dambrug blev endeligt godkendt af landvæsensnævnet, udgør 7.000 kr. erstatning for tab ved ikke at kunne sælge jord til dambruget.
22a	<u>5b</u>	-	-	0	Kr. K. Kristensen	0 For ejendommen, der er beliggende uden for det fredede, findes der ikke at kunne ydes nogen erstatning u.h.t. det om afvandingsforholdene oplyste.
23	11	--	--	0,1	Preben Vestergaard	700 Af beløbet, der forrentes fra den 27.4.1962, udgår

<u>lb.nr.</u>	<u>matr.nr.</u>	<u>ejerlav</u>	<u>sogn</u>	<u>fredet i ha</u>	<u>ejer</u>	<u>erstatning i kr.</u>
23	fortsat:					600 kr. erstatning for mistet fortjeneste ved salg af jord til Lindingå dambrug.
24	<u>lc</u>	Thorstrup	Thorstrup	2,8	Henry Mortensen	2.800
25	<u>lat</u>	-	-	0,8	Poul V. Tarp	900 På kortet af 9.10. 1963 er ejendommen fejlagtigt anført som matr.nr. <u>la</u> .
25a	<u>lb</u>	-	-	0,2	Magnus Tarp	200
26	<u>la</u> , <u>lb</u> , <u>lc</u>	Nørholm hovedgaard	-	26,5)	C. Rosenørn-Lehn	26.000
	<u>lr</u>	Thorstrup præstegaard	-)		
	20	Sig by	-)		
26a		Lindingå dambrug			I/S Lindingå dambrug v./C.Rosenørn-Lehn og Hans Nørgaard.	46.940 Af beløbet, der vil være at forrente fra d.27.4.1962, udgør 6.940 kr. erstatning for positive udgifter vedr. dambrugets projektering m.v.

ialt: 105,8 ha

Der er under sagens behandling sket følgende ejerskifter:

- lb.nr. 1b halvdelen af matr.nr. 26, Horne, er af Jens Chr. Jensen solgt til Erik Agersnap,
- lb.nr. 2 matr.nr. 15a, Rotbøl, er af Jens Larsen solgt til Ejvind Thorlund Jepsen,
- lb.nr. 3 matr.nr. 14a m.fl., Rotbøl, er af Magnus Nielsen solgt til Chr. Andreasen,
- lb.nr. 6a matr.nr. 1c, Thorstrup, er af Niels P. Hansen solgt til Ove Leth.

Fredningserstatningen vedrørende lb.nr.ene 2 og 6a tilfalder de nuværende ejere, medens det ikke vedrørende lb.nr.ene 1b og 3 er dokumenteret, om køber eller sælger er erstatningsberettigede. Disse 2 erstatningsbeløb vil derfor være at deponere i overensstemmelse med lov nr. 29 af 16. februar 1932, indtil spørgsmålet er afklaret.

For så vidt angår spørgsmålet om udredelse af erstatningsudgifterne, der ialt, jfr. nedenfor, udgør kr. 177.395-, bemærkes, at lovens almindelige fordelingsregel vil være at anvende, således at $\frac{3}{4}$ afholdes af staten og $\frac{1}{4}$ af de respektive kommuner.

Under sagen har landsretssagfører Alstrup Sørensen nedlagt påstand om sagsomkostninger for I/S Lindingå dambrug med 8.247,50 kr. og for de under lb.nr. 21, 22, 23 og 26 nævnte lodsejere med tilsammen 3.730 kr.

Overfredningsnævnet, efter hvis praksis der normalt ikke tilkendes omkostninger i fredningssager, er for så vidt angår I/S Lindingå dambrug enig i, at der under hensyn til de specielle såvel tekniske som økonomiske problemer, som har været knyttet til denne sag, tilkendes interessentskabet et beløb på 2.000 kr. i omkostninger. Herudover finder Overfredningsnævnet ikke, at der er tilstrækkelig anledning til

tilkendelse af omkostninger i sagen.

Et kort nr. Rib. 110 udvisende den fredede åstrækning og de fredede arealer, der udgør ca. 106 ha, er vedhæftet nærværende kendelse

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds den 1. oktober 1962 afsagte kendelse vedrørende fredning af Linding å ændres i overensstemmelse med det ovenfor anførte.

Påtaleberettiget er fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds.

I erstatning udbetales følgende beløb:

lb.nr.

1a	fru Karen Sørensen, Rotbøl, Horne, pr. Varde	100,- kr.
1b	Erik Agersnap " " " " der vil være at deponere i overensstemmelse med deponeringsloven, jvf. ovenfor	100,- "
2	Ejvind Thorlund Jepsen, Rotbøl, Horne, pr. Varde	100,- "
3	Chr. Andreasen, Rotbøl, pr. Varde der vil være at deponere i overensstemmelse med deponeringsloven, jvf. ovenfor	3.100,- "
4	Graves Sørensen, Rotbøl, Horne, pr. Varde	2.000,- "
5	Gunner Søndergård, " " " "	1.200,- "
6	Peder Gregersen, Olling, pr. Sig	2.000,- "
6a	Ove Leth, " " " "	1.700,- "
7	Vilhelm K. Sørensen, " " " "	12.000,- "
8	Søren C. C. Andresen, Lindinggård, pr. Sig	6.000,- "
9	Aage Mortensen, Linding, pr. Sig	5.000,- "
10	Ingeborg Olesen, Firhøj, pr. Sig	300,- "

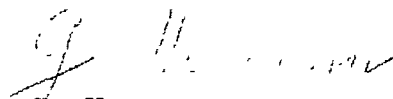
11	Folke Pedersen, Thorstrup, pr. Sig	2.500,- kr.
12	J. M. Christensen og K. M. Christensen	300,- "
	Ounsbøl, pr. Sig	
13	Jens Chr. Laugesen, Olling, pr. Sig	5.000,- "
14	Frede H. Hansen, " " "	2.500,- "
15	Therkild Horsbøl, Yderik, pr. Sig	4.300,- "
16	Kristen Th. Lauridsen, Yderik, pr. Sig	5.300,- "
17	Chr. J. Anthonsen, " " "	6.000,- "
18	Martin Jørgensen Thomsen, Thorstrup, pr. Sig ...	1.000,- "
19	Alfred Terkildsen, Yderik, pr. Sig	3.300,- "
20	Terkild K. Terkildsen, " " "	8.200,- "
21	Jens A. Kristensen, " " "	10.300,- "
22	Peder Lauridsen, " " "	11.300,- "
23	Preben Vestergaard, Ounsbøl, pr. Sig	700,- "
24	Henry Mortensen, Thorstrup, pr. Sig	2.800,- "
25	Poul V. Tarp, Lindingbro, pr. Sig	900,- "
25a	Magnus Tarp, " " "	200,- "
26	C. Rosenørn-Lehn, Nørholm hovedgård, Thorstrup, pr. Sig	26.000,- "
26a	I/S Lindingå dambrug, v/ C. Rosenørn-Lehn og Hans Nørgaard, Nørholm, pr. Sig	46.940,- "
27	Enkefru E. Meyer, Sig	5.095,- "
28	Tage Bruhn, Nordenskov	1.200,- "

Erstatningsudgiften, ialt 177.435,- kr. , der forrentes med 5 % p.a. fra den 1. oktober 1962 til den 30. september 1964 - de under lb.nr. 21, 22, 23 og 26a opførte beløb dog allerede fra den 27. april 1962 -- og med 6 % p.a. fra den 1. oktober 1964 til betaling sker,

udredes med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Ribe amtsfond og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner fordelt efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Herudover udbetales til I/S Lindingå dambrug v/ C. Rosenørn-Lehn og fiskemester Hans Nørgaard i omkostninger 2.000 kr., der fordeles mellem statskassen og de kommunale kasser som ovenfor nævnt.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

G. Hermann

FREDNINGSNÆVNET>

CITERET FULDT UD I OFN K AF 23/3 1965

År 1962 den 1. oktober blev i

j.nr. 46/1962

Fredning af Linding å og dens
tilløb (omfattende Tor-
strup, Horne og Tistrup kommuner),

afsagt sålydende

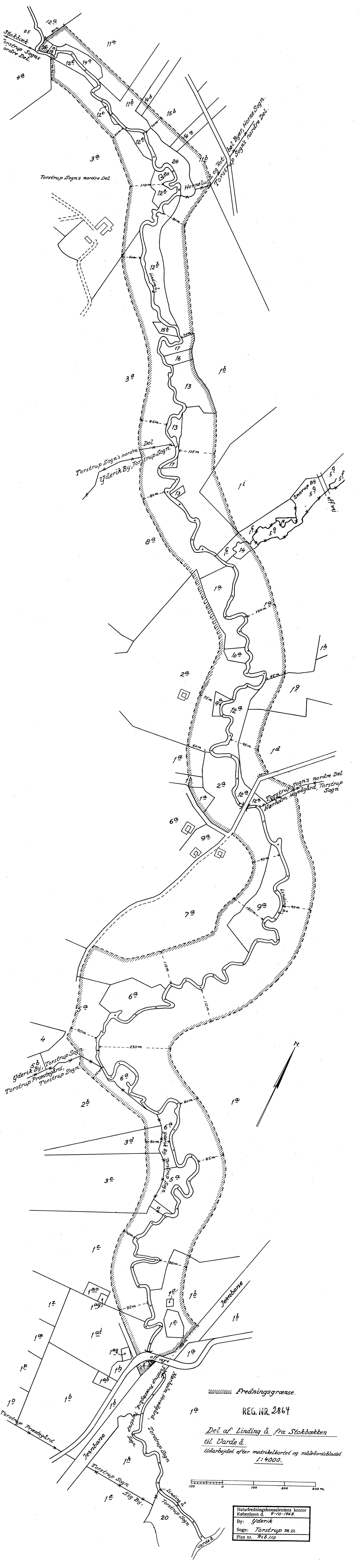
K E N D E L S E:

Ved skrivelse af 13. februar 1962, jfr. supplerende skrivelse af 8. august 1962, har Danmarks Naturfredningsforening fremsat begæring om fredning af Linding å og samtlige tilløb til åen. Foreningen har påberåbt sig begge led i naturfredningslovens § 1, stk. 1.

Der er ikke tale om nogen arealfredning, hvad man blot har forbeholdt sig senere at fremsætte begæring om, men foreningen har under nærværende sag påstået følgende fredningsbestemmelser fastsat for åen og dens tilløb:

1. Ændringer af det naturlige løb såsom al regulering og sænkning af vandstanden skal ikke være tilladt.
2. Opstemning udover, hvad der praktiseres i henhold til gældende og hjemlede tilladelser, skal ikke være tilladt.
3. Bortledning eller oppumpning af vand skal ikke måtte finde sted uden fredningsnævnets tilladelse.
4. Al forurening af vandet, herunder også afløb fra brunkulslejer, skal være forbudt.
5. Dambrug skal ikke måtte anlægges ved åen og ikke uden fredningsnævnets tilladelse ved tilløbene, hvilket også skal gælde dambrug, der forsynes med boringsvand og har afløb til åen

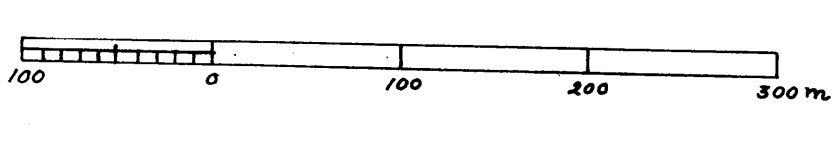
KORT>

////// Fredningsgrænse.

REG. NR. 2864

Del af Linding å fra Stokbækken til Varde å.
 Udarbejdet efter matrikelkortet og målebordsbladet
 1:4000.

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 9-10-1863.
 By: Uderik
 Sogn: Torstrup m.v.
 Plan nr. Ri 8 110

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 02864.00

Dispensationer i perioden: 28-07-1986 - 29-09-1995

FREDNINGSNÆVNET
FOR

RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Frisvadvej 3 - 6800 Varde
Tlf. (05) 22 03 99
Formanden

J.nr. 108/1986.

Hindsgade
29.7.86

REG. NR.

Varde, den 28 JULI 1986

Brev.nr. 60/73
/lr

NY ADRESSE: Per Hansen
Rolfsgade 94 - Postbox 60
6701 Esbjerg - Tlf. 05 13 66 77

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet I. Krüger 18, Jyllandsgade 12-14, 6600 Vejen, således:

I besvarelse af Deres anmodning af 23. april 1986 angående tilladelse til etablering af naturgasfordelingsledning 416,20 fra Vejen til Listerup, skal nævnet herved for sit vedkommende i henhold til naturfredningslovens § 34 og 47 meddele tilladelse til etablering af ledning af vilkår: OFN kendelse 23/3-65, Linding å. I forbindelse efterlyses sprøjteværk i tættest muligt forbindelse med ledningen. Det henstilles, at disse i det frede område hører til naturfredningen. Der henvises til, at disse i øvrigt er omfattet af den offentlige vandlovgivning og i øvrigt er omfattet af den offentlige vandlovgivning - jfr. Skodborghus-sagen, og at etableringen sker i overensstemmelse med de fredebestemmelser m.v. og eventuelt iøvrigt gældende bestemmelser.

Nævnets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet Amaliegade 13, 1256 København K, af ansøgeren, klageparten, virksomheden, eller af Naturfredningsforening og Fredningsstyrelsen jfr. naturfredningslovens § 51.

Ivt. etablering må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

Modtaget i fredningsstyrelsen

Fredningsstyrelsen,
Amaliegade 13,
1256 København K.

29 JULI 1986

Søren Pedersen
sekr.

F.F.V.
E.B.

Foto venter

Dokument lagret til
for reg. + 2. kv.
29/7-86

Miljøministeriet
1303/9-10

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMTS FREDNINGSKREDS
Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 05 13 66 77
Formanden

0.2864.00

Esbjerg, den 12 DEC. 1990

/iø

J.nr. 207/90

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at Landinspektør Mogens Venø Poulsen, Ndr. Boulevard 93, 6800 Varde, vedrørende et andragende om udstykning af matr.nr. 5a, 6a og 9a Yderik by, Torstrup, Varde kommune, dags dato er tilskrevet således:

"Tilbagesendes med bemærkning, at Fredningsnævnet for sit vedkommende intet har at erindre imod den begærede udstykning.

Det er oplyst for nævnet, at sagens gennemførelse ikke vil udløse fysiske ændringer i området, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 23. marts 1965 og naturfredningslovens § 47a.

Nævnets afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, og andrageren, Ribe amtsråd, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening og Skov- og Naturstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 58.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år."

P.n.v.
Poul Hald Andersen
sekt.

Skov- og Naturstyrelsen

4. kontor

Slotsmarken 13

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen 2970 Hørsholm.

J.nr. SN 1311/a-0001
Akt. nr. 222

Bil. 4

1311/a-0001

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Rolfsgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Tlf. 79136677

Formanden

1.

Esbjerg den 04. SEP. 1995

PHA/120 Otaget
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 2864.00

X

J.nr. 10/94

I en skrivelse af 12. september 1993 har Varde Sportsfiskerforening ansøgt Varde kommune om tilladelse til at supplere gydegruset på to nærmere angivne lokaliteter ovenfor og nedenfor broen, der fører Yderikvej over Linding Å. Af skrivelsen fremgår blandt andet, at det er sportsfiskerforeningens opfattelse, at grustykkelsen på de to lokaliteter bør være 20 centimeter, og at gruset bør bestå af 1 til 5 centimeter store, runde sten iblandet enkelte håndstore sten. Det fremgår endvidere af skrivelsen, at gydebankerne de pågældende steder er ca. 6 meter lange og 2 meter brede.

Sportsfiskerforeningens skrivelse er videresendt til behandling i Fredningsnævnet, fordi Linding Å er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. marts 1965. Af kendelsen fremgår blandt andet, at

"enhver ændring eller regulering af åens nuværende forløb, herunder opstemning, uddybning, vandstandssænkning m.m. må ikke finde sted

Udlægningen af gydegruset kræver derfor, at Fredningsnævnet meddeler sportsfiskerforeningen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til projektets gennemførelse.

Skov- og Naturstyrelsen

Jnr. SN 1211/9-0030

Akt.nr. 1

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Rollsgade 14 Postboks 50
6701 Esbjerg III 79136677

Formanden

2.

Esbjerg Åen

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen fra sportsfiskerforeningen på nævnsmøder den 22. april 1994 og den 11. august 1995.

I Fredningsnævnets forhandlingsprotokol fra mødet den 22. april 1994 hedder det blandt andet:

" Fredningsnævnets formand oplyste, at Varde Sportsfiskerforening i efteråret 1993 har ansøgt om tilladelse til udlægning af gydegrus på to lokaliteter i Linding Å for at forbedre gydemulighederne i åen. De to lokaliteter ligger inden for det område, som er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. marts 1965 vedrørende fredning af Linding Å. Af kendelsen fremgår bl.a., at "Enhver ændring eller regulering af åens nuværende forløb, herunder opstemning, udfyldning, vandstandssænkning m.m. må ikke finde sted." Udlægningen af gydegrus kræver derfor, at Fredningsnævnet meddeler Varde Sportsfiskerforening dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse til udlægning af gydegruset på de to lokaliteter. Fredningsnævnets formand tilføjede, at miljøgruppen i Varde kommune har udtalt i skrivelsen af 8. november 1993 til Ribe Amt, at der på de to lokaliteter skal udlægges et ca. 20 cm tykt

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMT

Roltsgade 94 Postbox 60
6701 Lsbjerg III 7913677

Formanden

3.

Lsbjerg, den

gruslag i vandløbets bredde på en 6 m lang strækning. Sportsfiskerforeningen vil som gydemateriale anvende grus svarende til det naturligt forekommende på gydebankerne.

Fredningsnævnets formand tilføjede endvidere, at det fremgår af Miljøgruppens skrivelse, at vandløbet er 2,5 - 2,8 meter bredt på de to lokaliteter, og at medianminimumsvandføringen er ca. 255 l/s de to steder.

Miljøgruppen har vurderet, at udlægningen af gydegrus ikke ændrer på de afvandingsmæssige interesser og har tilføjet, at såfremt der mod forventning opstår problemer med for høj vandstand kan der eventuelt lokalt ske tilpasning i forbindelse med vedligeholdelsen af vandløbet. Fredningsnævnets formand oplyste, at Ribe Amt i skrivelsen af 9. marts 1994 har anbefalet, at der af de grunde, som miljøgruppen har anført, meddeles dispensation til projektets gennemførelse.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse af de to lokaliteter, hvor gydegruset foreslås udlagt. Fredningsnævnets medlemmer var enige om, at gydegruset skal placeres så langt fra vejbroen, der fører Yderikvej over Linding Å, at gydepladserne ikke er synlige fra Yderikvej, samt at sports-

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMT

Roltsgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Tlf 79136677

Formanden

4.

Esbjerg, den

fiskerforeningen skal have lejlighed til at ytre sig herom, inden nævnet træffer afgørelse i sagen. Nævnet vil tilskrive foreningen om spørgsmålet."

I en skrivelse af 15. juni 1994 har sportsfiskerforeningen blandt andet anført:

"Vandløbene i Danmark har haft det skidt. Ikke mindst Varde Åsystemer har været ude for mange negative ting igennem de sidste mange år. Åsystemet har måttet modtage forskellige former for organisk- såvel som uorganiske forureninger, værst vel med Grindstedværkets udledninger af kviksølv, som den dag i dag ligger på bunden af Karlgårdesø med ca. 4 tons! Derudover har Karlsgårdeværket og adskillige dambrug spærret fiskene for adgang til de få vandløb, som har kunnet bruges til at gyde i og opvokse yngel i. Ikke nok med det - landbruget har forarmet adskillige af de mindre vandløb ved udretninger til lige kanaler, med deraf følgende forringede muligheder for at fiskene kunne trives.

I de senere år er der sket mange positive ting for åsystemet.

Vandkvaliteten er blevet forbedret væsentlig, som følge af en stor indsats fra industri, landbrug, kommuner - ja, os alle.

En del af de tidligere spærringer i vandløbene er fjernet eller gjort lettere passable.

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Rådsejde 94 Postboks 20
6701 Esbjerg PH 79130077

Formanden

5.

Esbjerg 10)

Vi har nu chancen for at genopbygge tidligere tiders rene, varierede og fine vandløb i Danmark.

Der mangler nu kun nogle mindre tiltag - herunder at skabe mere variation og forbedre gydemulighederne i mange af de mindre vandløb. Denne opgave har Varde Sportsfiskerforening i samarbejde med Varde kommune og Ribe Amt påtaget sig.

I nogle enkelte vandløb har ørreder og evt. laks kunnet gyde naturligt, fordi fiskene har kunnet finde den variation, og det gydegrus der skal til, men mange steder vil naturen have godt af en hjælpende hånd.

Og så til Linding Å.

Linding å blev heldigvis fredet i 1965, hvilket forskånede den for de værste af ovennævnte ulykker, men selv heri det ellers så varierede vandløb, mangler der gydemuligheder for de havørreder og laks, der rent faktisk finder herop for at gyde.

Varde Sportsfiskerforening har kunnet konstatere, at havørreder har forsøgt at gyde på nogle lokaliteter, heriblandt de to henholdsvis ovenfor og nedenfor broen ved Yderikvej, altså er det fiskene, der har udvalgt pladserne og ikke Varde Sportsfiskerforening, men - ja, vi er her-

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMT

Rollgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Hf 79136677

Formanden

6.

Esbjerg den

med indforstået med nævnets indstilling om,
at man ikke skal kunne se det udlagte grus."

I fredningsnævnets forhandlingsprotokol fra mødet den
11. august 1995 hedder det blandt andet:

" Mødt var:

For andrageren, Varde Sportsfiskerforening,
formand Jan Porsgaard, Fredensvej 5, Varde,
lodsejer Frede Møller, Nedrevej 15, Thor-
strup,

lodsejer Ole Kristensen, Yderikvej 10,
Thorstrup,

For Varde kommune, miljøkontoret, fuldmægtig
Poul Vadsholt, Varde,

For Ribe Amt, Natur- og Planafdelingen, land-
skabsmedarbejder Mads Ejby.

Jan Porsgaard oplyste, at Linding Å og dens
omgivelser er fredet; selvom åen i en årrække
har henligget uberørt og vandløbet er meget
varieret, mangler der gydemuligheder for ør-
reder, laks og stallinger, der finder op i å-
en. Sportsfiskerforeningen har blandt andet
konstateret, at havørreder har forsøgt at gyde
på de to lokaliteter ovenfor og nedenfor broen
ved Yderikvej. For at forbedre fiskenes gyde-
muligheder vil det være nødvendigt at lægge
gydegrus ud på disse to lokaliteter. Sports-
fiskerforeningen har drøftet problemet med så-

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Roltsgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Tlf. 79136677

Formanden

7.

Esbjerg, den

vel Varde kommune som amtets natur- og planafdeling. Disse myndigheder er interesseret i, at der bliver lagt gydegrus ud for at forbedre fiskenes muligheder for at gyde. Arbejdets gennemførelse kræver imidlertid, at fredningsnævnet meddeler Sportsfiskerforeningen dispensation fra bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse om fredning af Linding Å.

Jan Porsgaard påviste herefter de to lokaliteter, hvor sportsfiskerforeningen søger om tilladelse til at lægge gydegrus ud.

I forbindelse med påvisningen oplyste Jan Porsgaard, at sportsfiskerforeningen vil lægge 10 - 20 centimeter grus ud på de to lokaliteter. Gydegruset vil ikke få indflydelse på vandgennemstrømningen. Det er sportsfiskerforeningens plan på længere sigt, at forbedre fiskenes gydemuligheder i Linding Å ved at rive de naturligt forekommende grusbanker og eventuelt supplere med udlægning af grus.

Mads Ejby oplyste, at amtet har vurderet sagen. Det er amtets opfattelse, at udlægning af gydegrus på de to lokaliteter og enkelte andre steder i åen, hvor det måtte være muligt, vil have en gavnlig effekt for fiskenes gydemuligheder. Det er kun få yderligere steder

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Roltsgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Tlf. 791366

Formanden

8.

Esbjerg, den

i de vestjyske vandløb, hvor fiskenes gydemuligheder kan forbedres ved udlægning af gydegrus som foreslået af sportsfiskerforeningen. Da sportsfiskerforeningens tiltag vil gavne vandmiljøet, kan amtets natur- og planafdeling tiltræde, at der meddeles sportsfiskerforeningen dispensation til udlægning af gydegruset.

Poul Vadsholt bemærkede, at Varde kommunes miljøgruppe har vurderet sportsfiskerforeningens henvendelse om tilladelse til udlægning af gydegrus på de to lokaliteter ovenfor og nedenfor broen. Det er gruppens vurdering, at udlægningen af gydegrus ikke har betydning for afvandingen af de omliggende marker og engdrag, selvom vandstanden henover gydebankerne forhøjes. Hvis forhøjelsen af vandstanden måtte medføre problemer, kan disse eventuelt løses i forbindelse med vedligeholdelsen af vandløbet. På denne baggrund har de kommunale myndigheder ingen bemærkninger til ansøgningen fra sportsfiskerforeningen.

Lodsejerne Frede Møller og Ole Kristensen bemærkede, at de ikke har indvendinger mod det ansøgte. "

Ifølge Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. marts 1965 om fredning af Linding Å og Åens omgivelser skulle fred-

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMT

Roltsgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Tlf 791366 77

Formanden

Esbjerg, den

ningen sikre, at åen og landskabet omkring åen blev bevaret i dets nuværende uberørte tilstand ". Som følge heraf bestemte Overfredningsnævnet, at ændringer eller reguleringer i åens nuværende forløb, herunder opstemninger, uddybning, vandstandssænkning m.m. ikke måtte finde sted.

fredningsnævnet finder, at sportsfiskerforeningens ansøgning om tilladelse til at udlægge gydegrus på de to lokaliteter ovenfor og nedenfor broen, der fører Yderikvej over Linding Å, ikke strider mod det formål, Overfredningsnævnet har anført om baggrunden for fredningen af Linding Å og dens omgivelser.

fredningsnævnet meddeler derfor Varde Sportsfiskerforening dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til projektets gennemførelse og dispensation til at udlægge gydegrus enkelte andre steder i åen, hvor dette måtte være muligt, på vilkår:

at vandløbet ikke opstemmes,

at udlægningen af gydegruset sker efter amtets og kommunens anvisninger og i øvrigt i samarbejde med disse myndigheder, samt

at arbejdet sker efter aftale med de berørte lodsejere.

Nævnets afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 b, 2300 København Ø., af andra-

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMT

Røltsgade 94 Postbox 60
6701 Esbjerg Tlf 79136677

Formanden

10.

Esbjerg, den

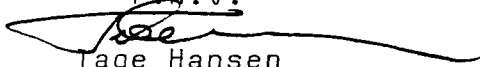

geren, Ribe Amt, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen, lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives til Fredningsnævnet, der videre-sender sagen til Naturklagenævnet.

Projektet må derfor ikke påbegyndes inden klage-fristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Naturklagenævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

P. n. v.

Tage Hansen

Skov- og Naturstyrelsen
8. kontor
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Fredningsnævnets afgørelse
i
sagen om plantning af læhegn
på fredede arealer ved Linding Å.

Med en skrivelse af 29. september 1995 fra Ribe Amt, Natur- og Planafdelingen, modtog fredningsnævnet en ansøgning fra Fællesudvalget for læplantning, Give, om dispensation for gårdejer Jørgen Hansen, Torstrup, til at plante et læhegn på ejendommen matr. nr. 1 d Torstrup sogns nordre del i forbindelse med ejendommens udstykning i to lodder. En del af det jordstykke, der skal beplantes med et læhegn, er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 23. marts 1965 om fredning af Linding Å, hvorfor plantningen af læhegnet kræver, at fredningsnævnet meddeler dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til rejsningen af læhegnet.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 15. december 1995, hvor nævnet besluttede at meddele Fællesudvalget for læplantning dispensation til arbejdets gennemførelse.

Sagens omstændigheder:

I amtets skrivelse af 29. september 1995 hedder det blandt andet:

" Lb. nr. 15 ved Linding Å.

Et nord/sydgående hegn der ønskes plantet øst for åen. Idet Linding Å og nærmeste omgivelser er fredet, forudsætter plantning af hegnet Fredningsnævnets dispensation fra fredningen af Linding Å ".....

I en skrivelse af 24. november 1995 har amtet anført supplerende om læplantningen ved Linding Å:

" Ved Linding Å, lb. nr. 15, kan man vælge at afkorte hegnet med ca. 100 m, så man ikke planter i det fredede område. Hvis ejeren fastholder, at han ønsker at føre hegnet helt ned til lavbundsområdet langs åen, skal sagen forelægge Fredningsnævnet i spørgsmålet om, hvorvidt nævnet vil kunne give dispensation til det ansøgte.....

Såfremt man vælger førstnævnte løsning (med afkortningen på de ca. 100 m), er sagsbehandlingen for dette hegns vedkommende afsluttet "

Ansøgningen om dispensation til hegnets rejsning er fastholdt af Fællesudvalget for læplantning og Hedeselskabet.

I Overfredningsnævnets kendelse om fredning af Linding Å hedder det blandt andet, at fredningen af Linding å og dens omgivelser er begrundet i hensynet til stedets undervisningsmæssige og videnskabelige interesse samt ådalens hele karakter og beliggenhed.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for åen og den fredede ådal:

..... " De fredede arealer langs åen skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand og må kun benyttes til landbrug. Tilplantning udover eksisterende beplantning må ikke finde sted ".....

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 15. december 1995.

I mødet deltog topograf Jørgen Ellegaard, Ribe Amt, læplantningsinspektør Helge Knudsen, Fællesudvalget for læplantning, Give, læplantningskonsulent Hans Nansen Poulsen, Hedeselskabet, Horne, og gårdejer Jørgen Hansen, Torstrup.

I fredningsnævnets forhandlingsprotokol er følgende anført om forhandlingerne under mødet:

" Læplantningskonsulent Nansen Poulsen oplyste, at gårdejer Jørgen Hansen har købt den vestlige del af ejendommen matr. nr. 1 d Torstrup sogns nordre del. I forbindelse med udstykningen af ejendommen skal der plantes et læhegn mellem de to lodder, matriklen deles i. Læhegnet skal føres helt frem til en meter fra skellet mellem ejendommene matr. nr. 1 d og 12 a Torstrup sogns nordre del. En del af det areal, hvorpå læhegnet skal plantes, er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse om fredning af Linding Å. Det er Jørgen Hansens opfattelse, at det eksisterende hegn på skrænten ned mod ådalen skal bibeholdes.

Fredningsnævnets formand oplyste, at det blandt andet fremgår af fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse om fredning af Linding Å, at der for at sikre udsynet ud over ådalen ikke må ske tilplantning af de fredede arealer udover den eksisterende beplantning.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse af de arealer, hvorover Jørgen Hansen ønsker læhegnet plantet.

Topograf Jørgen Ellegaard understregede, at det er afgørende for fredningen af Linding Å og åens omgivelser, at udsynet over ådalen ikke forringes ved plantning af træer og buske. Dette hensyn har fundet udtryk i fredningsbestemmelserne. Trafikanter, der kommer kørende ad Yderikvej fra nord, ser først ådalen umiddelbart efter at have passeret venstresvinget ned mod broen over Linding Å. Dette forhold taler i nogen grad for, at der meddeles gårdejer Jørgen Hansen dispensation til at plante læhegnet, men nævnet bør i forbindelse med en eventuel dispensation overveje, hvorvidt læhegnet bør føres helt frem til en meter fra ejendommens sydskel, eller det bør slutte i en sådan afstand fra sydskellet, at udsynet mod ådalen på strækningen fra venstresvinget ned mod broen ikke for-

ringes".....

Fredningsnævnets afgørelse:

Det er formålet med fredningen af Linding Å og ådalen at bevare åen og ådalens hele karakter i dens uberørte tilstand. De fredningsbestemmelser, der er fastsat i Overfredningsnævnets afgørelse om fredning af åen og ådalen, skal ses i lyset af dette formål. Under hensyn hertil og til indholdet af den ovenfor citerede fredningsbestemmelse finder fredningsnævnet, at det vil være i strid med formålet med fredningen at plante et læhegn helt frem til sydskellet mellem den jordlod, gårdejer Jørgen Hansen har købt, og nabogrunden mod syd. På den anden side finder fredningsnævnet, at hensynet til gårdejer Jørgen Hansens interesse i læplantningen overfor formålet med fredningen tilgodeses, såfremt udsynet fra Yderikvej over ådalen bevares efter plantningen af læhegnet. Dette kan ske ved, at læhegnet ikke plantes nærmere end 40 meter fra sydskellet mellem gårdejer Jørgen Hansens ejendom og naboejendommen mod syd. På dette vilkår meddeler fredningsnævnet gårdejer Jørgen Hansen dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 23. marts 1965 vedr. fredning af Linding Å til plantningen af læhegnet.

Klagevejledning:

Denne dispensation kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 b, 2300 København Ø, af andrageren, Ribe Amtskommune, Varde Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen, lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives til Fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Plantningen af læhegnet må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets dispensation ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

**Fredningsnævnet for Ribe Amts fredningskreds,
Esbjerg, den 5. januar 1996.**

Tage Hansen

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
2 JUNI 2009

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Domhusgade 24, 6000 Kolding
76 31 96 38, mail: biran@domstol.dk

**Ansøgning fra Varde Kommune om dispensation til at regulere Linding Å ved Yderik Bro.
(Fredningsnævnets j. nr. 8/2009)**

Varde Kommune har ved brev af 25. februar 2009 ansøgt fredningsnævnet om dispensation til at fjerne sandaflejringer i Linding Å ved Yderik bro for at undgå, at vandløbet flytter sig i forhold til broen. Linding Å og samtlige tilløb til åen er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. marts 1965 om fredning af Linding Å. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at åens "nuværende forløb" ikke må ændres eller reguleres, og at de fredede arealer langs åen skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand. Reguleringen af åen kan derfor ikke ske uden fredningsnævnets dispensation hertil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Varde Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at foretage reguleringsarbejdet på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Sagen om fredningen af Linding Å og åens tilløb blev rejst af Danmarks Naturfredningsforening i 1962. Det var navnlig formålet med fredningen at sikre Linding Å og åens tilløb som et naturligt vandløb.

Ved kendelse, afsagt den 23. marts 1965, traf Overfredningsnævnet afgørelse om fredning af åen og dens tilløb. I begrundelsen for afgørelsen har Overfredningsnævnet anført blandt andet, at det er af værdi at bevare dette naturligt afgrænsede ålandskab i dets nuværende uberørte tilstand, men "også under hensyn til stedets undervisningsmæssige og videnskabelige interesser samt ådalens hele karakter og beliggenhed..."

Overfredningsnævnet fastsatte herefter følgende fredningsbestemmelser for åen og den fredede ådal:

"Enhver ændring eller regulering af åens nuværende forløb, herunder opstemning, uddybning, vandstandssænkning m.m. må ikke finde sted ...

De fredede arealer langs åen skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand og må kun benyttes til landbrug..."

Ved brev af 23. februar 2009 har Varde Kommune, Vandmiljø, ansøgt fredningsnævnet om dispensation til at foretage regulering af Linding Å ved Yderik bro.

I brevet har kommunen anført blandt andet:

”...

Det på kortbilaget med lilla markerede areal bevirker, at strømrenden hen mod broen er i vandløbets sydlige udkant.

Den hurtige strøm her gør, at bredden syd for markeret areal er ved at ”blive gnavet af” udenfor faskinerne. Dvs. at vandløbet flytter sig i forhold til broen. Dette vil efterhånden give problemer for vejen over broen.

Det markerede areal bevirker dernæst, at der aflejres sand under broen bagved det markerede areal, fordi vandet strømmer langsommere her. Dette medfører, at vandet ved større mængder nedbør nærmest stemmer op før broen med oversvømmelse af vejen over broen og omliggende arealer til følge...

Dispensation

På dette grundlag ønskes dispensation til at grave det med lilla markerede areal væk.

Virkingen af dette forventes at være at

1. strømrenden flytter sig, så vandløbet ”holder sig” under broen.
2. der ikke vil aflejre sig den samme sandmængde under broen.
3. den allerede etablerede sandbanke efterhånden vil fjernes.
4. vej og tilstødende arealer vil undgå oversvømmelse i samme udstrækning som nu.

Videre foranstaltninger

Hvis/når Varde Kommune modtager en dispensation vil der blive startet en regulerings-sag om fjernelse af det med lilla markerede areal...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved brev af 25. marts 2009 anmodet Varde Kommune, Miljøcenter Ribe, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Blåvandshuk, samt Dansk Ornitologisk Forening om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 14. april 2009.

Ved høringsfristens udløb forelå der ikke indsigelser mod ansøgningen.

I et brev af 27. marts 2009 til fredningsnævnet har Varde Kommune, Vandmiljø, udtalt, at det

”vil være af stor betydning for vejen og trafikanternes sikkerhed at undgå oversvømmelse i samme udstrækning som nu.

Dernæst vil det kunne undgås at vandløbet ”flytter sig” i forhold til broen.

Den store sandaflejring før og under broen vil efterhånden fjerne sig ved bortgravning af det anførte areal.

Det vil efter Varde Kommunes mening ikke forringe vandløbet at grave det anførte areal væk”.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af Linding Å og åens tilløb at bevare åen og dens tilløb samt det naturligt afgrænsede ålandskab omkring åen i dets nuværende uberørte tilstand, at sikre de undervisningsmæssige og videnskabelige interesser, der knytter sig til ådalen, og ådalens hele karakter og beliggenhed.

Det lægges i overensstemmelse med Varde Kommunes oplysninger og de faktiske forhold ved Yderik bro til grund, at sandaflejringen i åens nordlige udkant bevirker, at strømrøden hen mod broen er i vandløbets sydlige udkant, at den hurtige strøm betyder, at bredden syd for sandaflejringen bliver gnavet af udenfor faskinerne, at der aflejres sand under broen bag sandaflejringen, fordi vandet strømmer langsommere her, og at dette medfører, at vandet stemmer op før broen i perioder med større mængder nedbør med oversvømmelse af vejen over broen og de omliggende arealer til følge.

Selvom ålandskabet er undergivet naturlige ændringer som følge af påvirkningerne fra strømforholdene og vandmængderne i åen, og at fjernelsen af sandaflejringen vil være et indgreb i denne naturlige udvikling i åen og af ålandskabet, finder fredningsnævnet, at afgravningen af sandaflejringen ikke vil betyde et forringende indgreb i åens tilstand i strid med fredningsbestemmelserne, fordi åens hidtidige forløb fastholdes ved afgravningen af aflejringen. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Varde Kommune dispensation til at foretage reguleringen af Linding Å ved Yderik bro, på vilkår,

At der under gravearbejdet udlægges køreplader, så der ikke sker ødelæggelse af terrænet langs åen,

At opgravet aflejret materiale deponeres uden for det fredede område i det omfang, materialet ikke skal genanvendes i forbindelse med reguleringen af åen.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af Miljøcenter Ribe, Skov- og Naturstyrelsen, Blåvandshuk, Varde kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Natur-

fredningsforenings Lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Kano - og Kajakforbund lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del,
Kolding, den 26. maj 2009.

Vagn Kastbjerg,
formand.

Denne afgørelse er sendt til:

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe,

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Skov- og Naturstyrelsen, Blåvandshuk, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl.

Varde kommune, Natur og Park, Toften 2, 6818 Årre.

Varde Kommune, Vandmiljø, Bytoften 2, 6800 Varde.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Carsten Callisen, Hekkenfeldtvej 51, Lydum, 6830 Nørre Nebel.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o Hanne Voetmann, Houstrupvej 34, 6830 Nr. Nebel.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København.

Danmarks Kano - og Kajakforbund, Idrættens Hus, Brøndby Stadion, 2605 Brøndby.

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding
Telefon 99686800, mail: biran@domstol.dk

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-60-2014: Ansøgning fra Varde Kommune om regulering af vandløbet ved Yderik Bro.

Fredningsregisteret: Reg. nr.: 02864.00 – Linding Å

Fredningsnævnet har den 21. august 2014 modtaget en ansøgning, dateret den 12. februar 2014, fra Varde Kommune om dispensation til at bortgrave en større aflejring overfor sandbjerget opstrøms Yderik Bro for at undgå, at åen fortsat flytter materiale fra sandbjerget og aflejrer det i åen ved Yderik Bro. Afgravningen vil betyde, at Linding Ås forløb flyttes bort fra sandbjerget. Varde Kommune har endvidere ansøgt om dispensation til at fjerne aflejringen i vandløbet før og under Yderik Bro, fordi Linding Å som følge af aflejringen i vandløbet ved broen eroderer bag om nogle faskiner ved broen. Det kan med tiden betyde, at broen bliver undermineret.

Linding Å er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 23. marts 1965. Fredningen er en landskabsfredning, der skal sikre naturværdierne i området. Overfredningsnævnet har blandt andet bestemt, at enhver ændring eller regulering af åens nuværende forløb, herunder opstemning, uddybning, vandstandssænkning m.m. ikke må finde sted, og at de fredede arealer langs åen skal henligge i ”deres nuværende tilstand”.

Fredningsnævnet har under forberedelsen af sagen anmodet Naturstyrelsen om en udtalelse.

Naturstyrelsen - nu Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning - har i en udtalelse af 21. oktober 2014 oplyst, at styrelsen vurderer, at reguleringen af vandløbet kan stride mod fredningens formål, fordi bortgravningen af et større stykke bredzone i et karakteristisk sving er et væsentligt indgreb i åens naturlige dynamik; bortgravningen får derved også betydning for landskabets karakter i ådalen.

Fredningsnævnet har på baggrund af projektets betydning for oplevelsen af landskabet besluttet at foretage besigtigelse, inden nævnet træffer afgørelse.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 24. juni 2016.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Varde Kommune afslag på ansøgningen om dispensation til at fjerne aflejringen overfor sandbjerget opstrøms Yderik Bro.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Varde Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, jf. stk. 3, til at fjerne sandaflejringerne i åen før og under Yderik Bro.

Begrundelsen herfor fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets begrundelse for afgørelsen”.

Vilkår for dispensationen

Der gælder disse vilkår for dispensationen til at fjerne det aflejrede materiale ved Yderik Bro:

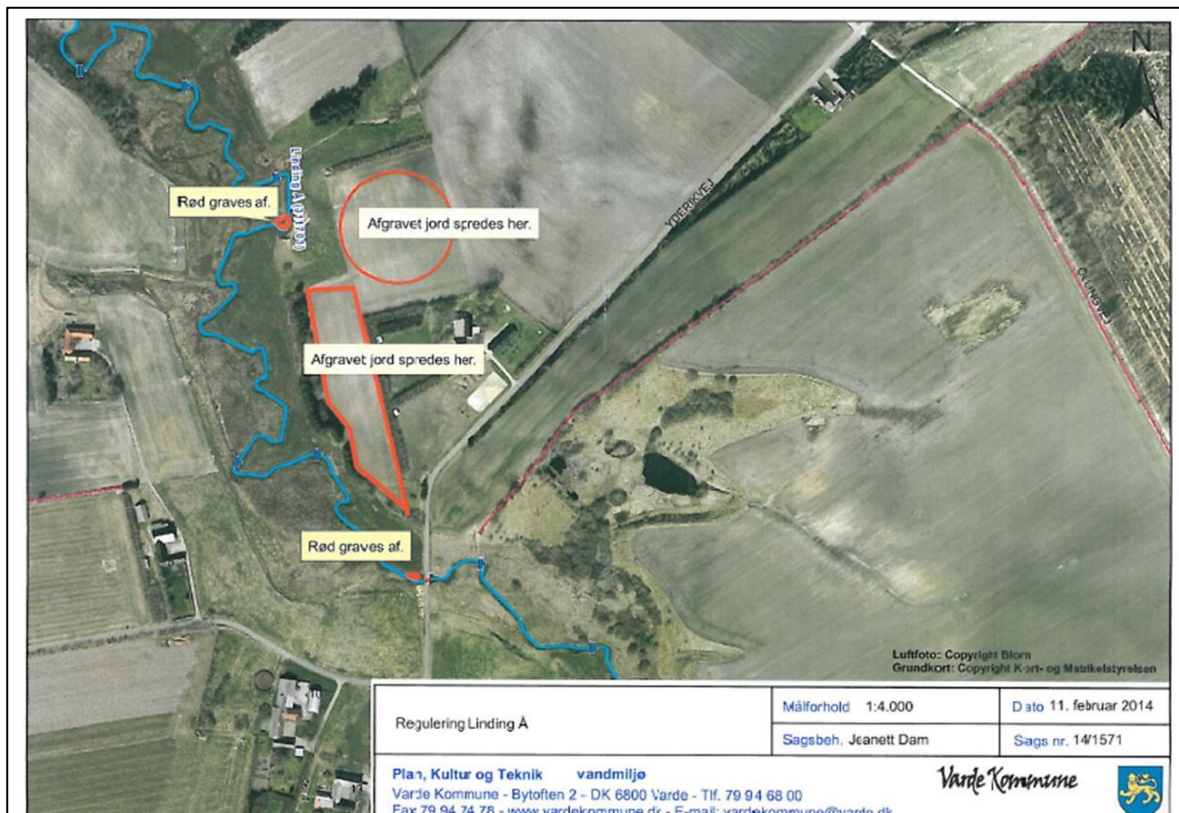
- Opgravet materialet fra vandløbet ved Yderik Bro skal deponeres uden for det fredede område.
- Der skal udlægges køreplader under gravearbejdet, så der ikke sker ødelæggelser af terrænet langs åen

Sagens baggrund

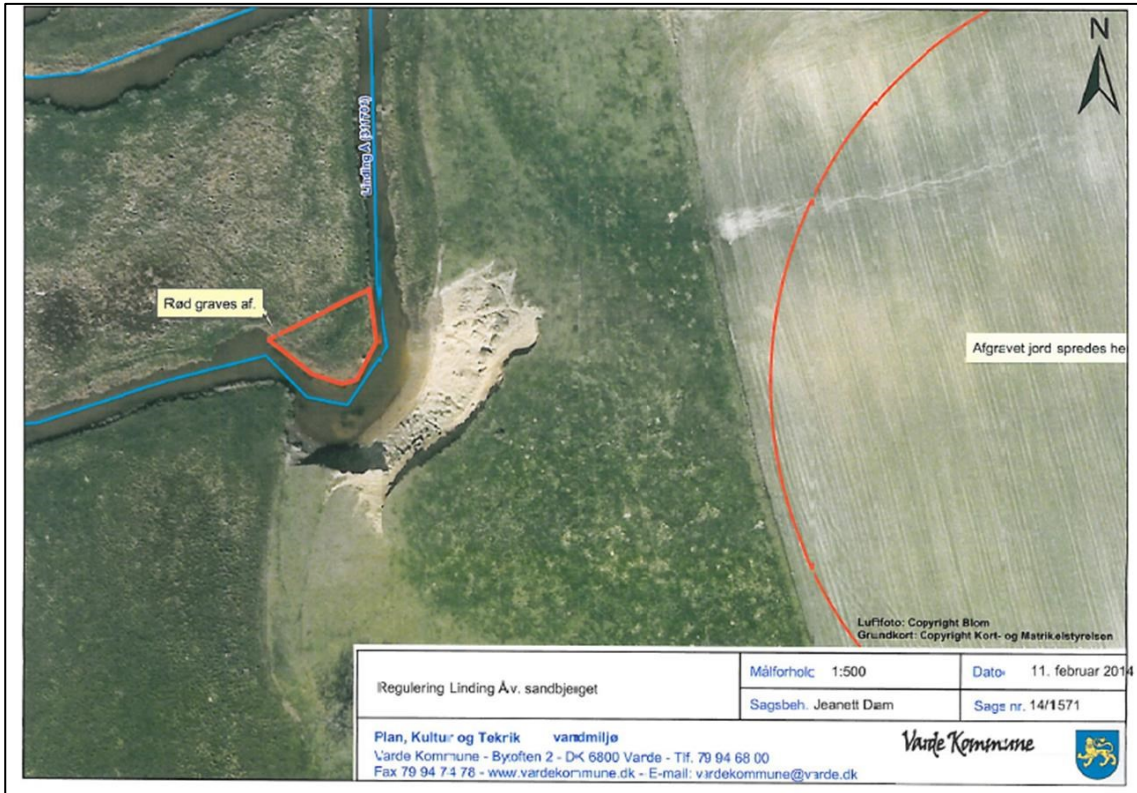
Varde Kommune har anført i ansøgningen blandt andet, at kommunen fik dispensation i 2009 til at regulere vandløbet ved Yderik Bro for ”at få strøm renden til at flytte sig”, så vandløbet kunne få et mere direkte forløb under broen, og for at undgå aflejring af materiale under broen og dermed undgå oversvømmelser af Yderikvej og de omliggende arealer. Det fremgår af ansøgningen, at det var meningen, at lodsejeren skulle afgrave noget af brinken ved broen. Da det ikke skete, gravede Varde Kommune lidt af brinken og fjernede aflejret materiale ved broen. Det har imidlertid ikke været tilstrækkeligt til at undgå, at strømmen eroderer bagom faskinerne og med tiden risikere at underminere broen ved Yderikvej, ligesom vandløbet fortsat transporterer materiale fra sandbjerget opstrøms broen og deponerer materialet ved broen.

Varde Kommune ansøger derfor om dispensation til at afgrave aflejringen overfor sand-bjerget/brinken, at deponere materialet udenfor det naturbeskyttede område, og at afgrave ophobet materiale før og under broen.

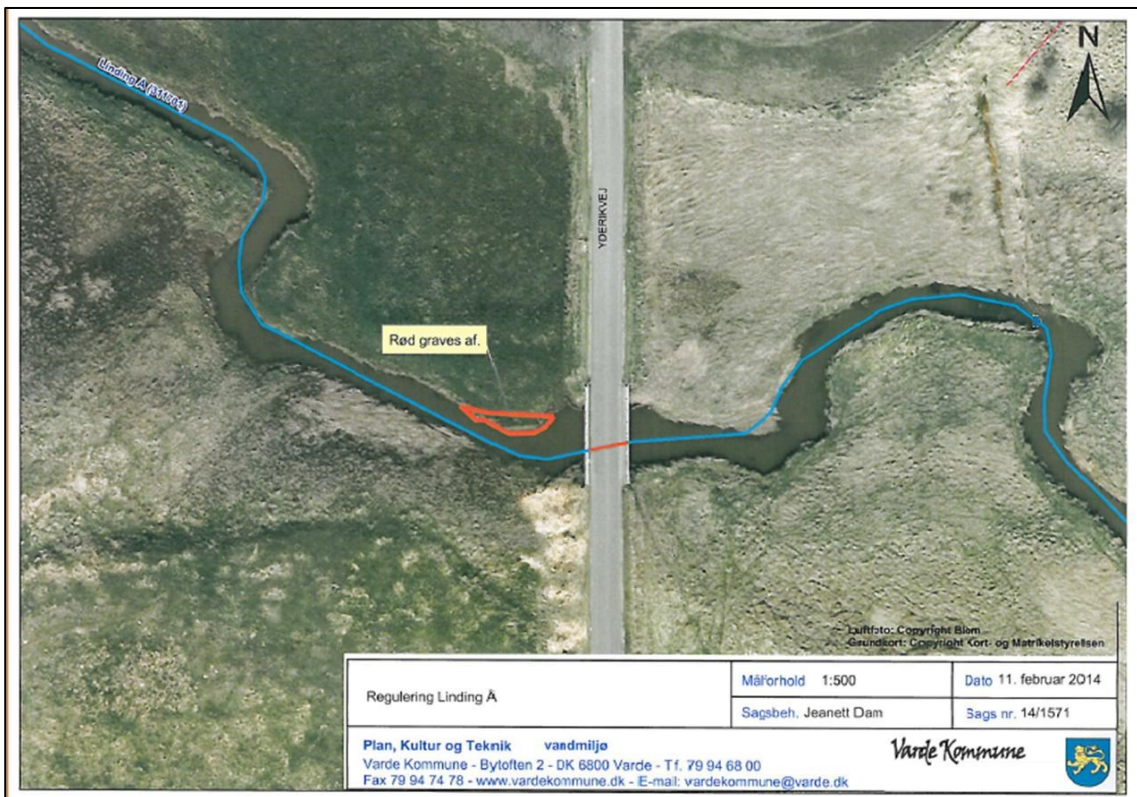
Projektområderne fremgår af disse luftfotografier:

Figur 1: Oversigtskort

Figur 2: Afgravning ved markant sving

Figur 3 Afgravning ved Yderik Bro

Varde Kommune anfører herefter i ansøgningen:

”V. sandbjerget

Det viser sig, at sandtransporten i Linding Å stadig er stor. Vandløbet graver store mængder sand af ved sandbjerg ca. 750 meter opstrøms broen og aflejrer en stor del under og ved broen.

I forhold til sandbjerget opstrøms broen kan det af tidsserien bilag 3 ses, at vandløbet graver sig længere og længere ind i klitten og derved transporterer rigtig meget sandmateriale med videre i vandløbsforløbet.

Det ses tydeligt, at vandløbet i 1990 slet ikke var i nærheden af sandbjerget, og at vandløbet havde et 90 graders sving uden udhængende brink.

I dag er der store sandaflejringer overfor sandbjerget. Det betyder, at vandstrømmen efterhånden er blevet presset over i og eroderer meget materiale af sandbjerget, og vandløbet har fået et noget nær 135 graders sving med sandtransport.

Varde Kommune mener, at vandløbets store sandtransport kan minimeres ved at grave det aflejrede materiale til ca. 1990-niveau. Det afgravede materiale vil blive deponeret udenfor naturbeskyttet område ... Det kunne måske også være en fordel at lægge et par store sten som brinksikring foran klitten.

Før arbejdet igangsættes, skal der foreligge en reguleringsgodkendelse efter vandløbsloven og en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

...

Varde Kommune ønsker derfor at søge om dispensation til:

1. at grave brinken af opstrøms broen ...
2. at oprense aflejret materiale foran broen
3. at grave det aflejrede materiale af overfor sandbjerget
4. at lægge større sten foran sandbjerget
5. at kunne foretage op følgende handlinger de to steder, så problemet ikke opstår igen.

På bilag I se det med rødt markeret, hvad der ønskes gravet af. Det er ligeledes vist, hvor det afgravede materiale kan deponeres.

Virkningen forventes at være at:

1. strøm renden flytter sig, så vandløbet ”holder sig” under broen
2. der ikke vil aflejre sig den samme sandmængde fremover før og under broen
3. den allerede etablerede sandbanke efterhånden vil fjernes
4. vej og tilstødende arealer vil undgå oversvømmelse i samme udstrækning som nu
5. sandbjerget ikke vil blive eroderet i samme udstrækning som nu...”

Fredningsnævnet anmodede i brev af 15. september 2014 Naturstyrelsen om en udtalelse og henledte styrelsen opmærksomhed på, at fredningsnævnet den 29. maj 2009 havde meddelt Varde Kommune dispensation til at fjerne sandaflejringer i Linding Å ved Yderik Bro for at undgå, at åen flyttede sig i forhold til broen.

Naturstyrelsen - nu Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning - har i brev af 21. oktober 2014 anført indledningsvist, at styrelsen

”henleder opmærksomheden på Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5, hvoraf fremgår ”Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.”

Det er naturstyrelsens vurdering at det ansøgte og særligt område 1 har et omfang kan stride mod fredningens formål, og Naturstyrelsen finder endvidere, at der bør forelægge en redegørelse for evt. påvirkning af bilag IV arter jf. § 50, stk. 3.”

Naturstyrelsen - nu Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning - anfører herefter om afgravningen ved sandbjerget og afgravningen foran Yderik Bro, at styrelsen har foretaget beregninger, der viser, at arealet overfor den sandede skrænt (sandsbjerget) - benævnt område 1 - omfatter afgravning af et areal på ca. 60 til 70 m² og ved broen - benævnt område 2 - ca. 10 til 15 m². Det afgravede materiale skal spredes ud på markerne uden for det fredede område.

Styrelsen skriver endelig:

”Fredningen

...

Fredningens formål er at bevare den landskabelige skønhed i ådalen og med referencer til åens undervisningsmæssige og naturvidenskabelige værdier.

Overfredningsnævnet angiver følgende som begrundelse for fredningen:

Overfredningsnævnet kan med de af nævnet anførte grunde tiltræde, at åløbet fredes på den i kendelsen nævnte strækning fra åens udløb i Varde å og op til Stokbæk – men finder, at det – også under hensyn til stedets undervisningsmæssige og videnskabelige interesse samt ådalens hele karakter og beliggenhed – er af værdi i videre omfang at bevare dette naturligt afgrænsede ålandskab i dets nuværende uberørte tilstand. Overfredningsnævnet har derfor vedtaget at udvide fredningen til at omfatte arealerne langs åen fra Linding bro til Stokbæk i en samlet bredde af 150 m til 300 m...

I fredningens bestemmelser står følgende som er relevant for det ansøgte:

”Enhver ændring eller regulering af åens nuværende forløb, herunder opstemning, uddybning, vandstandssænkning m.m. må ikke finde sted, ligesom der ikke må oprettes dambrug ved det fredede åløb...”

”De fredede arealer langs åen skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand og må kun benyttes til landbrug...”

”Skrænterne langs åen må ikke afgraves, og de her forekommende egekrat må ikke afdrives.

...

Naturstyrelsen finder, at afgravningen har et sådant omfang, at det vil være relevant at Varde kommune redegør for påvirkning af bilag IV arter, idet åen og tilstødende engarealer kan være levested for såvel bl.a. odder, som andre bilag IV arter.

Øvrige bemærkninger

Naturstyrelsen henleder opmærksomheden på Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 3.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte og særligt område 1 kan stride mod fredningens formål, idet bortgravningen af et større stykke bredzone i et karakteristisk sving er et væsentligt indgreb i åens naturlige dynamik og derved landskabets karakter i ådalen.

Naturstyrelsen henleder desuden opmærksomheden på, at den dispensation fredningsnævnet meddelte i 2009 til afgravning i område 2 tæt ved broen aldrig er udnyttet.

Naturstyrelsen finder at der bør foreligge en redegørelse for evt. påvirkning af bilag IV arter jf. § 50, stk. 3 og at Varde Kommune bør udarbejde denne i forbindelse med sagsbehandling i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 3...”

Fredningsnævnet sendte herefter den 18. februar 2015 sagen i høring med høringsfrist den 5. marts 2015.

Naturstyrelsen - nu Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning - meddelte den 20. februar 2015, at styrelsen fandt på grund af ”det ansøgt karakter”, at det ville være ”fornuftigt at afholde besigtigelse”.

Da det ikke var muligt at foretage besigtigelse i foråret og sommeren 2015, besluttede fredningsnævnets formand, at Varde Kommune skulle afgive en udtalelse på baggrund af Naturstyrelsens indstilling.

Fredningsnævnet anmodede derfor Varde Kommune om bemærkninger. Fredningsnævnet har anført følgende i brev af 13. august 2015 til Varde Kommune:

”...

Jeg skal fremhæve, at Naturstyrelsen anfører i udtalelsen blandt andet, at projektet har et sådant omfang, at det ikke kan udelukkes, at det strider mod formålet med fredningen af Linding Å at meddele dispensation til dets gennemførelse, og at styrelsen endvidere finder, at der, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 3, bør foretages en konsekvensvurdering af projektets betydning for bilag IV arterne i området, inden fredningsnævnet tager stilling til ansøgningen.

Jeg skal anmode om kommunens bemærkninger hertil ...

Jeg skal endvidere anmode Varde Kommune oplyse, hvorfor kommunen ikke har udnyttet fredningsnævnets dispensation, meddelt i 2009, til at foretage en mindre afgravning tæt ved broen.

Jeg skal endelig anmode Varde Kommune oplyse, hvorledes bredejereren, landmand Jørgen Kristian Hansen, Olingvej 25, Varde, stiller sig til projektet...”

Varde Kommune har i brev af 8. januar 2016 besvaret fredningsnævnets brev. Varde Kommune har ikke i brevet kommenteret Naturstyrelsens vurdering af, hvorvidt projektet kan stride mod formålet med fredningen

Varde Kommune anfører i svaret til fredningsnævnet:

”...

De berørte §3-arealer ser fine ud og er B-værdisatte og A-målsatte.

Bilag IV-vurdering

Bilag IV-vurdering omfatter birkemus, digesvale og odder.

De berørte arealer ser velegnede ud for birkemus, og de er med stor sandsynlighed levested for arten, som er fundet mindre end 100 meter fra broen.

”Sandbjerget” er velegnet som overvintringslokalitet for birkemus og er kendt som ynglelokalitet for digesvale.

Afgravning af det med tiden dannede materiale overfor sandbjerget vil betyde, at vandløbet i mindre

grad vil gnave af selve sandbjerget med sandtransport til følge. Samtidig vil det betyde mindre ødelæggelse af overvintringslokaliteterne for birkemus og digesvale i sandbjerget.

Odder findes også på de berørte arealer, og det kan ikke uden undersøgelse udelukkes, at der kan være en ynglelokalitet (odderbo).

Snæbilen lever i vandmiljøet, og vil i forbindelse med afgravning af brinken ikke påvirkes nævneværdigt.

Afgravningsprojektet vil betyde mindre sandtransport fra sandbjerget og dermed mindre sandaflejring i vandløbet nedstrøms sandbjerget. Dette tilgodeser muligheden for bedre gydebanker og dermed bedre mulighed for fiskenes gydning.

Det samme gør sig gældende for bilag II-arterne laks, havlampret, flodlampret og bæklampret.

Ikke-udnyttet dispensation 2009

Som det er anført i ansøgningen, var det meningen at lodsejer skulle udnytte dispensationen i forhold til at grave noget af brinken af ved broen. Det skete dog aldrig.

I denne omgang vil Varde Kommune foretage afgravningen, hvis der meddeles dispensation til dette.

Bredejeren, Jørgen Hansen ønsker i høj grad projektet gennemført, idet han er generet af oversvømmelser af vej og tilstødende arealer ved Yderik bro..."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 24. juni 2016.

I besigtigelsen deltog landmand Jørgen Kristian Hansen, for Naturstyrelsen, biolog Søren Hansen og for Danmarks Naturfredningsforening lokalkomitemedlem Merete Vigen

Der er anført følgende i fredningsnævnets forhandlingsprotokol om besigtigelsen:

”...

Jørgen Hansen oplyste, at Yderik Bro og vejdæmningen danner en effektiv spærre - nærmest som et stemmeværk - for gennemstrømning af vand i forbindelse med regnskyl, så vand opstuvet på engen opstrøms broen. Engen kommer nærmest til at fungere som et bassin. Det har i meget våde perioder også betydet, at Yderikvej bliver oversvømmet. Hvis den spids, der er umiddelbart opstrøms broen, og aflejret materiale opstrøms broen fjernes, vil afstrømningen ske i ”fuld bredde” og øges, så bassinet på engen vil tømmes hurtigere. En kraftigere afstrømning vil også betyde, at sand ikke vil aflejres opstrøms broen i samme omfang som nu. I øjeblikket flytter Linding Å sig mod sydvest og vil på sigt underminere broen, så den styrter sammen.

Fredningsnævnets formand oplyste, at nævnet i sommeren 2009 meddelte Varde Kommune dispensation til at foretage forskellige foranstaltninger ved Yderik Bro for at sikre en bedre gennemstrømning under broen.

Jørgen Hansen oplyste, at han ikke har hørt om dispensationen.

Jørgen Hansen tilføjede, at engen ikke afgræsses i øjeblikket på grund af de gentagne og kraftigere oversvømmelser.

Merete Vigen bemærkede, at det er helt naturligt, at der i et landskab som dette vil ske noget på grund af den naturlige dynamik. Jørgen Hansen ønsker en hurtig afledning og gennemstrømning af vandet i ådalen; dette ønske kolliderer med fredningen, der skal sikre den naturlige udvikling i ådalen, og det indebærer, at vandet gerne må holdes i ådalen noget længere. Det er derfor naturfredningsforeningens opfattelse, at der ikke kan dispenseres til at fjerne aflejret materiale ved broen og overfor sandbjerget.

Jørgen Hansen bemærkede hertil, at fredningen så må ophæves, for myndighederne må også se på, hvad der er sagligt velbegrunder og fornuftigt. Det har fra tidernes morgen været således, at åen har kunnet afvande engen, så oversvømmelser blev undgået.

Merete Vigen anførte, at problemet kan løses, hvis den eksisterende bro erstattes med en ny bro med et større spænd, så broen ikke kommer til at fungere som et stemmeværk.

Fredningsnævnet fortsatte herefter besigtigelsen ved sandbjerget.

Jørgen Hansen oplyste, at strømrøden er lige nedenfor sandbjerget; åen graver sig ind i sandbjerget og fører afgravet sand ned ad åen. Åen har gennem de sidste 3 år flyttet sig ca. 3 meter. Samtidig er spidsen overfor sandbjerget vokset ca. 7 meter. Det er hans vurdering, at en forlægning af strømrøden bort fra sandbjerget vil standse denne udvikling. Det kræver imidlertid, at spidsen overfor sandbjerget afgraves, så der opstår en ny strømrøden, og at der anbringes nogle store sten nedenfor sandbjerget. Faskiner vil ikke kunne afhjælpe eller mindske problemet.

Jørgen Hansen oplyste endvidere, at han er bekendt med, at andre lodsejere langs åen oplever de samme problemer på deres arealer langs åen. Når "naturen ændrer sig" til skade for lodsejerne, "så må naturen tilpasses".

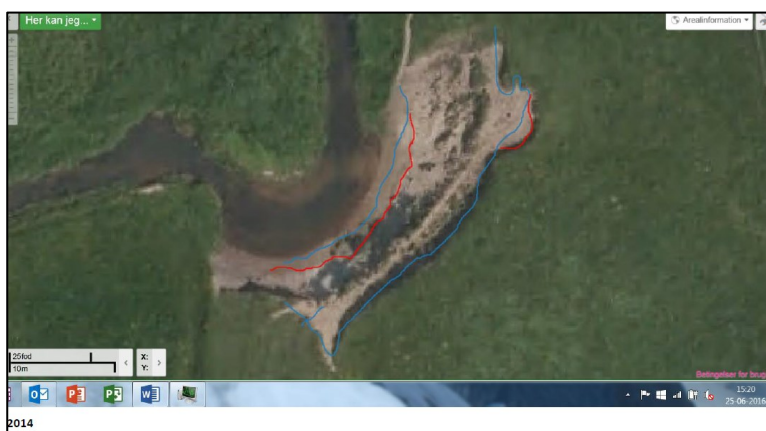
Merete Vigen bemærkede hertil, at naturfredningsforeningen ikke deler denne opfattelse. Varde Kommune er plejemyndighed. Det kunne måske være relevant at bede kommune vurdere, om der gennem pleje kan etableres en situation, der ikke hindrer den naturlige udvikling, men i et vist omfang tilgodeser lodsejernes interesser. En plejeplan kan være et relevant værktøj.

Biolog Søren Hansen oplyste, at Naturstyrelsen har afgivet en udtalelse, som styrelsen henholder sig til. Fredningsnævnet skal overveje, om der kan dispenseres til de indgreb, der ansøges om, eller om indgrebene set på baggrund af fredningens formål er så indgribende, at de kun kan gennemføres, såfremt kendelsen om fredning af Linding Å ophæves.

Fredningsnævnets formand bemærkede, at det vil være relevant at bede Varde Kommune som vandløbsmyndighed om en supplerende udtalelse på baggrund af de oplysninger, der er kommet frem under besigtigelsen.

Der var herefter enighed om, at Varde Kommune skal anmodes om en udtalelse, inden nævnet træffer afgørelse..."

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning har efter besigtigelsen sendt fredningsnævnet et luftfoto af arealet ved sandbjerget. Styrelsen har på luftfotoet markeret åkanten og skrænttoppen i 2008 og i 2014:

Figur 4: LUFTfoto 2014. Blå strek angiver henholdsvis åkanten og skrænttoppen i 2008. Den røde strek angiver situationen i 2014.

Fredningsnævnet anmodede i brev af 5. juli 2016 Varde Kommune om at oplyse,

”...

1. hvorvidt der er udarbejdet et vandløbsregulativ med bundkvoter for Linding Å,
2. hvorvidt andre lodsejere langs Linding Å har oplevet de samme problemer, som Jørgen Hansen og har rettet henvendelse til kommunen herom,
3. hvorvidt Varde Kommune har overvejet at udarbejde en plejeplan for arealerne langs Linding Å opstrøms Yderik Bro for gennem plejeplanen at kunne iværksætte relevante foranstaltninger, der kan afhjælpe de problemer, som Jørgen Hansen oplever,
4. hvorvidt Varde kommune har overvejet, om forholdene ved Yderik Bro kan afhjælpes ved at ændre broens spænd, så vandgennemstrømningen øges, og afledning af opstuvet vand på engen kan ske hurtigere.

Varde Kommune har i brev af 14. juli 2016 oplyst, at kommunen ikke har udarbejdet et vandløbsdirektiv for Linding Å, at Varde Kommune ikke er bekendt med henvendelser om tilsvarende problemer fra andre lodsejere end Jørgen Hansen, at Varde Kommune ikke har overvejet at udarbejde en plejeplan for arealerne langs Linding Å opstrøms Yderik Bro for at kunne iværksætte relevante foranstaltninger, der kan afhjælpe de problemer, som Jørgen Hansen har oplevet, fordi arealerne er privatejede, og at Varde Kommune heller ikke har overvejet, om forholdene ved Yderik Bro kan afhjælpes ved at ændre broens spænd, så afledningen af opstuvet vand og gennemstrømningen kan øges. Kommunen har tilføjet, at det er en meget omkostningstung beslutning - formentlig i millionklassen - at ændre på en bro.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredningskendelse, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Forslaget om fredning af Linding Å blev rejst af Danmarks Naturfredningsforening og blandt andet begrundet i, at særlig de nederste 3 til 4 kilometer af åen var af meget stor landskabelig skønhed, ikke mindst på grund af åens beliggenhed i Vestjylland.

Fredningsnævnet for Ribe Amt tog fredningspåstanden til følge.

Overfredningsnævnet, der stadfæstede kendelsen, henviste i sin afgørelse tillige til stedets undervisningsmæssige og videnskabelige interesse samt ådalens hele karakter og beliggenhed. Overfredningsnævnet understregede værdien af i videre omfang at bevare det naturligt afgrænsede ålandskab i ”dets nuværende uberørte tilstand”. Overfredningsnævnet udvidede derfor fredningsområdet til at omfatte arealerne langs åen fra Linding bro til Stokbæk i en samlet bredde af 150 m til 300 m.

Fredningens betydning understreges af fredningsbestemmelsernes restriktive karakter, der fastslår, at enhver

”ændring eller regulering af åens nuværende forløb, herunder opstemning, uddybning, vandstandssænkning m.m. må ikke finde sted, ligesom der ikke må oprettes dambrug ved det fredede åløb...”

og at

”De fredede arealer langs åen skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand og må kun benyttes til landbrug...”

Skrænterne langs åen må ikke afgraves, og de her forekommende egekrat må ikke afdrives.

I betragtning af, at det er formålet med fredningen at bevare landskabet i ådalen, og da bortgravning af et større stykke bredzone i et karakteristisk sving vil indebære et væsentligt indgreb i åens naturlige dynamik og dermed landskabets karakter, er det fredningsnævnets vurdering, at det strider mod formålet med fredningen og de meget restriktive fredningsbestemmelser at dispensere til fjernelse af aflejret materiale overfor sandbjerget opstrøms broen.

Fredningsnævnet meddeler derfor Varde Kommune afslag på denne del af ansøgningen.

Fredningsnævnet vurderede i 2009, at der kunne meddeles dispensation til at fjerne aflejret materiale ved Yderik Bro, fordi det aflejrede medførte, at vandet stemte op før broen i perioder med større mængder nedbør med oversvømmelse af vejen over broen og de omliggende arealer til følge.

Ålandskabet er undergivet naturlige ændringer som følge af påvirkningerne fra strømforholdene og vandmængderne i åen. Fjernelsen af sandaflejringen vil være et indgreb i denne naturlige udvikling i åen og ålandskabet. Fjernelsen af aflejringen ved broen vil imidlertid ikke betyde et forringende indgreb i åens tilstand i strid med fredningsbestemmelserne, fordi åens hidtidige forløb fastholdes ved afgravningen af aflejringen.

Fredningsnævnet vurderer derfor, at det ikke vil stride mod hverken formålet med fredningen eller fredningsbestemmelserne at dispensere til fjernelsen af det aflejrede sand ved broen for at undgå underminering af broen.

Fredningsnævnet vurderer på baggrund af Varde Kommunes udtalelse om påvirkningen af bilag II og bilag IV-arterne, at fjernelsen af aflejringen i vandløbet ved broen vil være uden betydning for arterne i udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnet meddeler derfor Varde Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, jf. stk. 3, til at fjerne aflejret materiale ved Yderik Bro på vilkår, at der udlægges køreplader under gravearbejdet, så der ikke sker ødelæggelser af terrænet langs åen, og at materialet deponeres efter Varde Kommunes anvisning uden for det fredede område, medmindre materialet kan anvendes i forbindelse med sikringen af broen.

Varde Kommune har endelig ansøgt om tilladelse - dispensation - til at foretage opfølgning ved sandbjerget og Yderik Bro, så problemet ikke opstår igen.

Den opfølgning, som Varde Kommune ønsker at foretage, er ikke beskrevet i ansøgningen eller senere oplysninger, men opfølgningen vil indebære et indgreb i det fredede område ved Linding å og åen.

Dispensation fra en fredning sker på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte ansøgning ud fra formålet med den fredning, der skal dispenseres fra. Lovgiver har tillagt fredningsnævnet denne kompetence som en refleksvirkning af kompetencen til at tage stilling til gennemførelsen af et fredningsforslag.

Fredningsnævnet har ikke hjemmel i hverken naturbeskyttelsesloven eller forretningsordenen for fredningsnævn til at delegere denne dispensationskompetence til en anden offentlig myndighed. Delegation af kompetencen er et lovgivningsanliggende.

Fredningsnævnets afgørelse går således ud på, at Varde Kommune ikke kan få dispensation til at fjerne aflejringen overfor sandbjerget opstrøms Yderik Bro, men at kommunen må fjerne sandaflejringer i vandløbet ved Yderik Bro.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
-

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen til at fjerne aflejret materiale ved Yderik Bro må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del

Kolding, den 6. september 2016

Vagn Kastbjerg

formand

Denne afgørelse er sendt til:

Varde Kommune, Teknik og Miljø - vardekommune@varde.dk

Varde Kommune, Jeanett Dam – jeda@varde.dk

Landmand Jørgen Kristian Hansen, Olingvej 25, 688 Varde – olling25@bbsyd.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, svana@svana.dk

Naturstyrelse, biolog Søren Hansen, sofha@svana.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, pr. mail dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/Merete Vigen Hansen varde@dn.dk

Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådets lokalafdeling ved Hanne Voetmann, fam.voetmann@mail.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening lokal, varde@dof.dk

Kolding, den 23. juni 2023

Fredningsnævnets sagsnummer FN-SJN-4-2023: Etablering af ny el-forbindelse over Linding Å fredningen.

Fredningsregisteret reg.nr. 02864.00: Linding Å

Fredningsnævnet har den 5. januar 2023 fra Varde Kommune modtaget en ansøgning for Energinet om tilladelse til at etablere en ny el-forbindelse på matr.nr. 1b og 3c Den nordlige Del, Thorstrup.

Arealerne ejes af Lars Sørensen (matr.nr.1b) og Henning Mortensen (matr.nr.3c)

Fredningsnævnet har efter høring behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Fredningen

Projektarealet er delvis omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. marts 1965 om fredning af arealer ved Linding Å, der skal sikre, at de fredede arealer henligger i den tilstand, de havde på fredningstidspunktet, således at de kun må benyttes til landbrug.

Der må ikke anbringes master i den fredede ådal uden fredningsnævnets godkendelse.

Ansøgningen

Kommunen har om projektet blandt andet anført:

”...

Energinet ønsker at forstærke el-transmissionsnettet og planlægger derfor at etablere et nyt 400 kV ledningsanlæg mellem Endrup og Idomlund, som erstatning for det eksisterende 150 kV ledningsanlæg mellem Karlsgårde og Idomlund. Etableringen forudsætter etablering af to mastefundamenter i yderkanten af fredningen.

Der søges derfor om dispensation fra fredningsbestemmelserne til etablering af 400 kV luftledningsanlæg hen over fredningen, opsætning af master i yderkanten af fredningen samt til fremtidig adgang til vedligehold af anlægget og demontering af eksisterende 150 kV luftledningsanlæg.

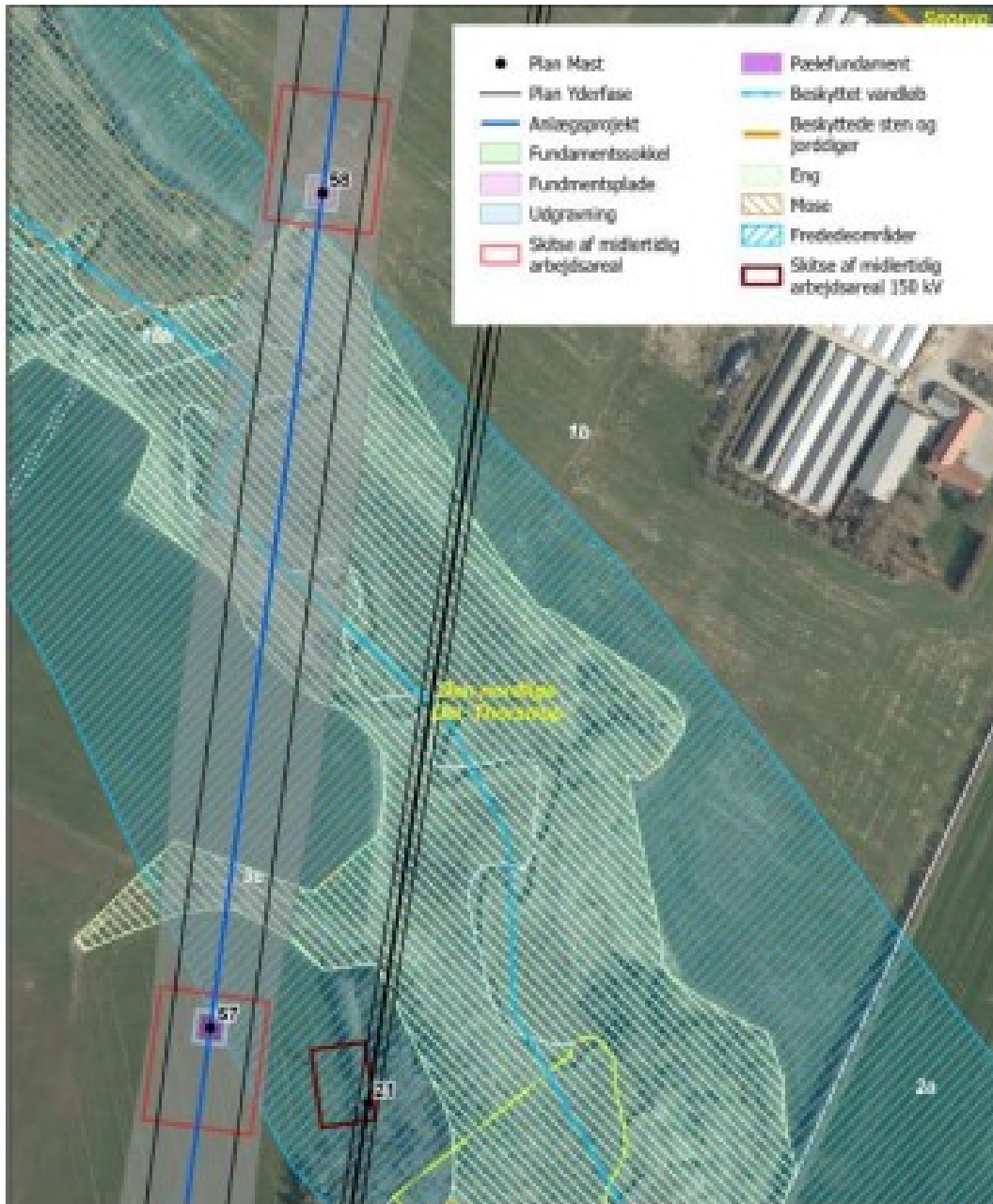
Anlægsarbejdet ved etablering af det nye 400 kV anlæg på tværs af Linding Å fredningen indebærer etablering af to midlertidige arbejdspladser, som delvist rækker ind i det fredede område. Arbejdspladserne er i alt ca. 3.000 m².

Det kan oplyses, at Varde Kommune kan anbefale projektet og er sindet at meddele den fornødne dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 16 (åbeskyttelseslinjen) til det ansøgte.

Dispensationen vil blive meddelt på følgende vilkår:

- at terrænet retableres til oprindeligt terræn,
- at der ikke sker tilstandsændringer i de tilstødende beskyttede naturarealer, og
- at overskydende materiale ikke spredes ud inden for åbeskyttelseslinjen eller på andre beskyttede arealer.

...”.

Kortudsnit fra ansøgningen

Energinet har oplyst blandt andet følgende:

”...

I forbindelse med etablering af den nye elforbindelse nedtages de eksisterende 150 kV anlæg.

...

Det eksisterende fundament planlægges som udgangspunkt at blive fjernet fuldstændigt, men kan alternativt fjernes til terrænniveau og resten tildækkes med jord og efterlades.

...

I driftsfasen vil det nye 400 kV luftledningsanlæg være synligt til stede på tværs af det fredede område ved Linding Å, dog uden at der er master placeret inde i det fredede område. Det eksisterende 150 kV luftledningsanlæg, på tværs af fredningen, vil være fjernet.

...

Anlægsarbejdet, som er beskrevet i denne ansøgning, vil naturligvis ikke blive påbegyndt, førend de nødvendige lodsejeraftaler er indhentet.

...”

Natura 2000 og habitatforhold

Varde Kommune har i mail af 25. maj 2023 blandet andet oplyst:

”...

Natura2000:

Det berørte areal er beliggende ca. 3 km nord for et Natura 2000-område med status som habitatområde. Habitatområde nr. 77 ”Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde” er udpeget for en række arter og naturtyper.

Det vurderes på baggrund af projektets karakter og afstanden, at der ikke er nogen risiko for, at det ansøgte vil forstyrre eller på anden måde påvirke Natura 2000-området væsentligt, hvorfor der efter kommunens vurdering ikke skal udarbejdes en egentlig Natura 2000-konsekvensvurdering ...”.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen betyder, at det ansøgte projekt kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet vurderer efter sagens oplysninger, at en dispensation ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger til grund, at den nye elforbindelse etableres som erstatning for en eksisterende elforbindelse, der fjernes, og at de 2 mastefundamenter etableres i yderkanten af fredningen.

På denne baggrund og efter det samfundsmæssige formål med ansøgningen, vurderer fredningsnævnet, at det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, hvorfor der meddeles dispensation på vilkår

- de nødvendige lodsejraftaler er indgået inden projektets påbegyndelse.
- at terrænet retableres til oprindeligt terræn i det fredede område umiddelbart efter projektets færdiggørelse
- at overskydende materiale fjernes fra det fredede område umiddelbart efter projektets færdiggørelse

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er

forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vagn Kastbjerg